

Ääniä

Röster

Voices

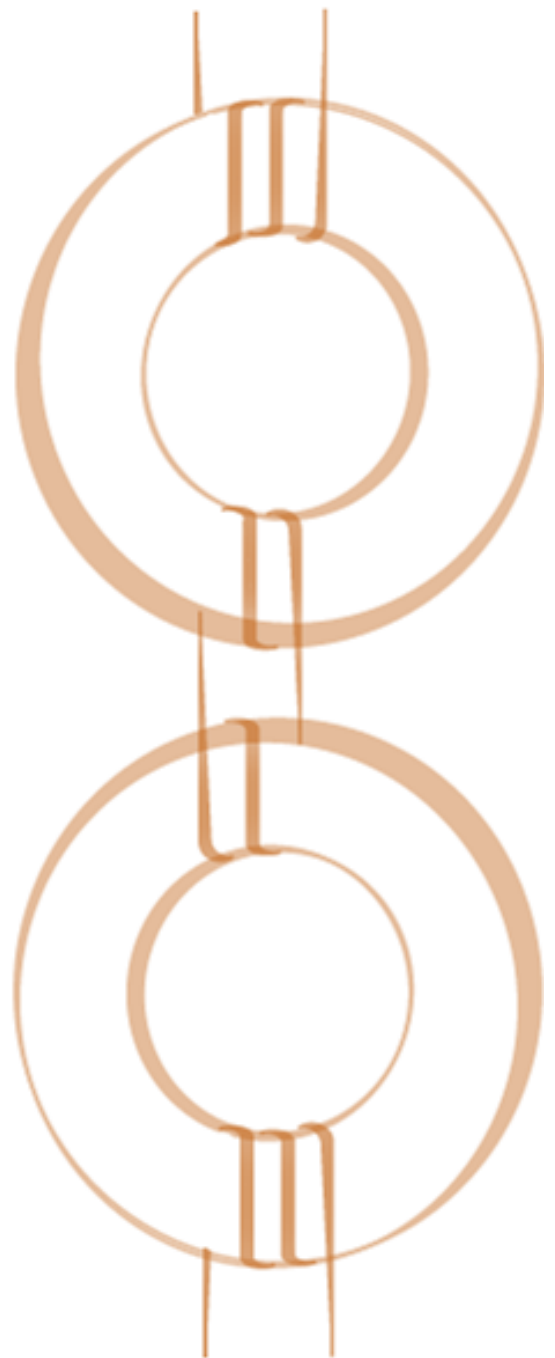
Stimmen

~~~

Abstraktit

Abstrakt

Abstracts

VAKKI SYMPOSIUM XXXVII

Vaasan yliopisto, Vasa universitet,

University of Vaasa, Universität Vaasa

9.–10.2.2017

Sisältö – Innehåll – Contents – Inhalt

Plenaariabstraktit – Plenarföredrag – Plenary abstracts – Plenarvorträge	2
Sektioabstraktit – Sektionsföredrag – Session abstracts – Sektionsvorträge	4
Työpajat – Workshopar – Workshops – Workshops	31
Toimijoiden äänet teknisessä viestinnässä Voices of Technical Communication Actors	31
Ääniä rajoilla – ääni, hiljaisuus ja valta	37

PLENARY ABSTRACTS

David Giles
University of Winchester, UK

Celebrities, audiences, fans: To what extent do social media dissolve the boundaries?

Traditional (broadcast) media have always drawn clear boundaries around the people who produce the content and those who consume it. It is customary to speak of the latter as the 'general public', or more specifically, the audience(s), and, where some degree of (positive) involvement is implied, as 'fans'. Audiences have been extensively researched in media and communication as either passive recipients of 'stimuli' or as active agents interpreting and reinterpreting texts as meaningful cultural materials. Research specifically focusing on fans now has its own academic discipline ('fan studies').

However social media are creating a different type of relationship between the production of content and its reception by audiences. On Twitter, for example, all members are created equal: all accounts/profiles share the same technological affordances and – quantitatively – can only be differentiated by their activity levels and number of followers. What implications does this levelling out of the celebrity-audience hierarchy have for the future of these categories?

I will begin this lecture with a brief overview of the social psychological processes that have best characterised the traditional relationship between media and their audiences. Then I will consider how some of these processes may explain the new relationships being carved out in social media, along with the findings of a couple of recent studies looking at celebrity-audience interaction on Twitter. These consider the relationships between celebrities and followers both for existing celebrities (i.e., those who were famous pre-Twitter) and new celebrities, whose careers are taking off along with their use of social media (I call them 'social media natives').

Finally I will give brief consideration to the phenomenon of YouTube celebrities, who constitute a new form of celebrity in itself, and suggest some reasons for their extraordinary popularity.

Maria Angeles Orts
University of Murcia, Spain

Legal English as the Lingua Franca for International Law. Traits and pitfalls for ESP Practitioners and Legal Translators.

The dismantling of international boundaries in the pursuit of international markets and global agreements has meant the matching of different legal frameworks in the global context, as well as the implementation of legislative procedures and juridical processes across countries. Hence, it could be said that globalized business activities and dispute resolution through arbitration between individuals and institutions has been accompanied by a process of legal internationalization. But such a process requires a common language for legal officials and scholars to understand one another, and such language is, undeniably, English. The basic tenet underlying this talk is, thus, that international legal transactions are, for the most part, carried out in English, which implies that international litigation and legal practice worldwide are conducted in English as well. Hence, the advent of the so-called 'Anglo-internationalisation of business', with major impact over the last two decades which is unlikely to change in the near future. English being currently the main tool for international communication among the different specialised communities may pose fewer problems in the field of scientific terminology, where words, mostly Latin cognates, have a definite meaning understood by the community at large. However, in fields such as the legal profession, linguistic phenomena coming from different cultural systems and structures are peculiar to each language and country, thus challenging the ability and skills of the translator, linguist and/or specialist in the area. This talk will provide explanation of the historical, epistemological, functional, anthropological and hermeneutical differences between the Common law system of Anglo-American countries and the Continental system of most of Europe (including Finland and Spain), in order to provide a conceptual framework that may account for the complexity of Legal English, and what problems may the translator and LSP practitioner be faced with when trying to account for some of its peculiarities.

SESSION ABSTRACTS

Mari Bergroth, Jyväskylän yliopisto
Karita Mård-Miettinen, Vaasan yliopisto

"Pitääkö meidän nyt miettiä kielikylypyä ja laatia heille jotkut tavoitteet?" Subjektiasema ja ääni paikallisessa opetussuunnitelmatyössä

Tavoitteenamme on tarkastella kuinka eri toimijoiden ääni kuuluu paikallisen kielikylypyopetus-suunnitelmatyön kokouksissa. Esitelmässämme äänen käsite on metaforinen ja perustuu Bahtinin (1986) dialogismiin. Käsite sisältää puhujan, vastaanottajan ja vuorovaikutustilanteen. Toimijat voivat puhua omalla äänellään, tai lainata ääntä eri auktoriteeteilta.

Uusi kansallinen opetussuunnitelma astui voimaan alakoulussa syksyllä 2016 (OPH 2014). Opetussuunnitelma sisältää myös kaksikielistä opetusta ohjaavan luvun (luku 10), joka asettaa raamit paikallisen kielikylypyopetussuunnitelman työstämiselle (Bergroth 2016). Esitelmässämme tarkastelemme paikallisen opetussuunnitelmatyön alkuvaiheita vuonna 2015. Paikallista kielikylylyn opetussuunnitelmatyötä ei ole aikaisemmin dokumentoitu, joten tutkimus lisää ymmärtämystä niistä mekanismeista, jotka vaikuttavat opetussuunnitelmaan ja siten myös käytännön opetus-työhön.

Tutkimme opetussuunnitelmatyön yhteydessä kaiutettuja ääniä analysoimalla niitä subjektiasemia, joita kahdessa ensimmäisessä kielikylylyn paikallisen opetussuunnitelmatyön työryhmäkokouksessa esiintyy. Subjektiasemat näkyvät laadullisessa aineistossa erilaisina luokitteluina, osallistujarooleina, näkökulmina ja vuorovaikutusrooleina (Törrönen 2014). Tässä esitelmässä keskitymme soveltuvien osien luokitteluihin ja osallistujarooleihin. Tutkimustamme ohjaa kaksi tutkimuskysymystä:

- 1) Mitä luokitteluja opetussuunnitelmakeskusteluissa esiintyy?
- 2) Mitä keskeisiä osallistujarooleja opetussuunnitelmakeskusteluissa rakentuu eri toimijoille?

Pyrimme vastaamaan ensimmäiseen kysymykseen tunnistamalla keskusteluista eksplisiittisten me/he -dikotomioiden lisäksi erilaisia muita limittäisiä ryhmiä. Toisen kysymyksen yhteydessä tarkastelemme lähemmin näitä ryhmiä ja niissä ilmeneviä osallistujarooleja analysoimalla kriittisesti kuka tekee mitä ja mitä kykyjä ja taitoja tekemisessä tarvitaan ja mikä tai kuka vaikeuttaa tekemisen suorittamista.

Koko tutkimusaineistomme koostuu yhteensä 13 äänitetystä kokouksesta, joihin olemme myös itse osallistuneet aktiivisesti. Tässä esitelmässä keskitymme kahteen ensimmäiseen kokoukseen, eli työn alkuvaiheeseen, jolloin ryhmä haki muotoaan ja pohti suhdettaan muihin paikallisiin opetus-suunnitelmatyöryhmiin. Tuloksemme osoittavat, että paikallinen opetussuunnitelmatyö on hyvinkin moniäänistä ja työryhmän osallistujilla on opetussuunnitelmatyössä monia eri rooleja.

Bakhtin, Mikhail 1986. *Speech genres and other late essays*. Austin: University of Texas Press.
Bergroth, Mari (2016). Reforming the national core curriculum for bilingual education in Finland. *Journal of Immersion and Content-Based Language Education*, 4:1. DOI: 10.1075/jicb.4.1.04ber.

Opetushallitus. OPH. 2014. Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet. Määräykset ja ohjeet 2014:96.

Törrönen, Jukka. 2014. Situational, Cultural and Societal Identities: Analysing Subject Positions as Classifications, Participant Roles, Viewpoints and Interactive Positions. *Journal for the Theory of Social Behaviour* 44:1 DOI: 10.1111/jtsb.12029

~~~

Margit Breckle, Vaasan yliopisto
Joachim Schlabach, Turun kauppakorkeakoulu

Stimmen zu Mehrsprachigkeit in finnischen Unternehmen: Ausgewählte Ergebnisse der LangBuCom-Studie.

Wirtschaftskontakte werden zunehmend internationaler, und enge Verbindungen mit dem Ausland sind heute das Normale. Doch in welchen Sprachen verläuft die Kommunikation zwischen den Unternehmen und vor allem zwischen den finnischen und ausländischen Mitarbeiter/inne/n? Genügt hier wirklich eine Lingua Franca? Neueste Studien deuten darauf hin, dass in internationalisierten Unternehmen neben der offiziellen Sprache weitere Sprachen genutzt werden, sei es, weil sie besser geeignet sind, um etwa Vertrauen zu schaffen, oder weil die Betroffenen andere Sprachen bevorzugen.

Vor diesem Hintergrund geht es in unserem Vortrag um die Geschäftskommunikation zwischen Finnland und den deutschsprachigen Ländern, denn diese bilden die wichtigste Ländergruppe, gemessen am finnischen Außenhandel. Ziel des Vortrags ist es, anhand ausgewählter Ergebnisse einer Befragung die Mehrsprachigkeit der Mitarbeiter/innen in finnischen Unternehmen und Organisationen zu beleuchten. Die Befragung wurde im Herbst 2016 im Rahmen des Projekts Sprachen in der internationalen Geschäftskommunikation in Finnland (LangBuCom) durchgeführt. Im Zentrum unseres Vortrags stehen folgende Aspekte:

- Wie schätzen die Befragten ihre Sprachkenntnisse ein und wie mehrsprachig sind sie?
- Welche Einstellungen zu Mehrsprachigkeit haben die Befragten?
- Welche mehrsprachigen Situationen erleben die Befragten am Arbeitsplatz?
- Welche Herausforderungen bringt mehrsprachige Kommunikation am Arbeitsplatz mit sich, und welche Faktoren begünstigen den Befragten zufolge das Gelingen mehrsprachiger Kommunikation?

In unserem Vortrag stellen wir nicht nur ausgewählte quantitative Resultate vor, sondern präsentieren auch erste qualitative Ergebnisse und vergleichen diese mit den Ergebnissen der Pluriling-Studie (vgl. z. B. Schlabach 2016). Hintergrundinformationen zu den Befragten und den Unternehmen / Organisationen runden den Vortrag ab.

Literatur:

Schlabach, Joachim (2016): Plurilingual proficiency as a learning objective for a multilingual curriculum in the study of business in Finland. *Language Learning in Higher Education* 6. (2), 495–507. DOI: 10.1515/cercles-2016-0027.

Anu Heino
University of Vaasa

A Translator in the Making: The Habitus of Contemporary Finnish Literary Translators

Although “the translatorial habitus” (Simeoni 1998) has started to attract increasing interest in Translation Studies in recent years (see, e.g. Vorderobermeier 2014), Finnish literary translators have been paid scant attention in this context so far. In my doctoral research, however, I attempt to give the aforementioned translators a voice by examining how the primary habitus of individuals who translate literature into Finnish has developed into the specific habitus of a literary translator and whether this translatorial habitus can be conceptualized. Here I will present an overview of what the primary habitus of contemporary Finnish literary translators is like. Secondly, I will provide some observations about the constituents of their specific translatorial habitus. The data was collected through an online survey questionnaire in November 2016, and the informants were contacted through the Finnish Association of Translators and Interpreters and its literary translators’ section and KAOS, a literary translators’ member association of the Union of Journalists in Finland. The aim is to characterize Finnish literary translators’ habitus through information about their family background, education and work life. The notions of their primary and specific habitus are approached by applying Pierre Bourdieu’s concept of symbolic capital to the data. The study addresses issues concerning the literary translators’ cultural and social capital which will explain what their primary habitus is like and what issues have affected the development of certain aspects of their specific translatorial habitus.

Keywords: Bourdieu, character, cultural capital, Finnish literary translators, habitus, social capital, symbolic capital, voice

~~~

Onerva Heino
Vaasan yliopisto

Retoriset keinot legitimiteetin rakentajina suomalaisten pörssiyritysten yritysvastuuvuoroilla

Globaalissa taloudessa yritykseltä odotetaan vastuullisuutta suhteissaan sidosryhmiin ja ympäröivään yhteiskuntaan. Yritykset toteuttavatkin yritysvastuuviestintää verkkosivuillaan vapaamuotoisesti ja vaihtelevasti. Devin ja Bartlett (2011: 8) näkevät yritysvastuuviestinnän avainhaasteena tehokkaan ja skeptisyyttä vähentävän viestinnän toteuttamisen. Tähän tarvitaan vakuuttavaa retoriikkaa, jonka avulla yritysten toiminnalle voidaan luoda legitimiteettiä eli olemassaolon oikeutusta (ks. Wæraas & Ihlen 2009: 88).

Tämän tutkimuksen tavoitteena on selvittää, millä tavalla suomalaiset pörssiyritykset viestivät retorisesti sidosryhmilleen yhteiskuntavastuullisuudestaan. Fokuksessa ovat ne merkityspohjaiset vaikutelmat, joita yritysvastuuteksteillä luodaan. Tutkimuksen aineisto koostuu 25 Helsingin pörssiin listatun pörssiyrityksen englanninkielisistä yritysvastuuvuoroista. Yritysvastuuvuorojen tekstit on analysoitu Diction-tekstianalyysiohjelmalla, joka erittelee tekstistä viittä tekstin retorista valinnoista kertovaa semanttista piirrettä: aktiivisuutta, optimismia, varmuutta, realismia ja yhteisöllisyyttä. Ohjelma vertaa siihen syötettyjä tekstitiedostoja omasta tietokannastaan löytyviin,

valmiiksi analysoituihin saman alan teksteihin. Alustava analyysi osoittaa, että suomalaisten pörssiyritysten yritys vastuusivustoilla on hajontaa: tekstimuotoisen sisällön sanamäärä vaihtelee vajaasta 150 sanasta useisiin tuhansiin, ja tekstien kautta rakentuvat retoriset keinot vaihtelevat paljon. Tutkimuksessa vertaillaan eri teollisuudenaloja edustavien yritysten yritys vastuusivustoja ja pohditaan mahdollisten erojen syitä.

Lähteet:

Devin, Bree & Jennifer L. Bartlett (2011). The problem of greenwash. Rhetorical elements in communicating environmental CSR practices. *International Communication Association Conference 2011*. Boston, MA.

Wæraas, Arild & Øyvind Ihlen (2009). Green legitimation. The construction of an environmental ethos. *International Journal of Organizational Analysis* 17: 2, 84–102.

~~~

Jutta Helenius
Jyväskylän yliopisto

Kuulustelukertomus päätöksenteon tekstinä

Esitelmä perustuu suomen kielen väitöskirjaani ”Kuulustelukertomus tekstinä”. Kuulustelukertomus kirjataan Kuulustelupöytäkirja-lomakkeelle rikoksen oikeudellisen selvittelyn ensimmäisessä vaiheessa, esitutkinnassa, jossa poliisi kokoaa ja tallentaa todistusaineiston syyteharkintaa sekä oikeudenkäyntiä varten (Valtonen 2005: 141). Esitutkinta pyrkii selvittämään, ”onko riittävää aihetta syytteen nostamiseen epäilyistä rikoksesta” (Käsikirja esitutkintapöytäkirjan laadinnasta 2010: 1).

Poliisi kirjaa kuulustelun aikana kansalaisen näkemyksen asiasta, jota epäillään rikokseksi. Kansalainen voi olla kuulustelussa todistajan, epäillyn tai asianomistajan asemassa. Sekä kuulustelua että kuulustelukertomuksen kirjaamista on säännelty tutkimusaineiston keruuaikana esitutkintalaissa (1987: 22.–39. pykälät), asetuksessa esitutkinnasta ja pakkokeinoista (1998: 12.–18. pykälät) sekä Käsikirjassa esitutkintapöytäkirjan laadinnasta (2007). Nämä säätelytekstit (Solin 2012: 350) ilmentävät säätelyprosessin ohella sitä, millaisten tekstien nähdään olevan hallinnollisesti toimivia päätöksenteon kannalta (Solin 2012: 350). Kuulusteluun ja kuulustelukertomuksiin liittyy myös erilaisia diskursiivisia käytänteitä, joilla tekstin toimivuutta päätöksenteossa pyritään varmistamaan. Osa käytänteistä on kirjoittamattomia, osa taas tekstiin kirjoitettuja.

Käsittelen esitelmässäni kuulustelukertomusta päätöksenteon tekstinä ja kuulustelukertomuksen toimivuutta päätöksenteon näkökulmasta. Tarkastelu keskittyy siihen, miten toimivuus ilmenee kielellisesti.

Empiirisen, laadullisen sekä aineistolähtöisen väitöskirjani teoriaperusta muodostuu genreen, moniäänisyyteen, narratiiveihin, selontekoihin ja jäsenkategorioihin liittyvistä teorioista. Hyödynnän väitöskirjassani lingvististä tekstianalyysiä sekä sosiaalipsykologista kategoria-analyysiä. Väitöskirjassa on teksti- ja haastatteluaineistoa. Tekstiaineistona on omaisuusrikosten 214 julkista, epäiltyjen ja todistajien kuulustelukertomusta vuosilta 2007–2008 Helsingistä, Tampereelta ja Turusta. Kuulustelukertomusaineistona ovat ns. massarikokset: näpistyksen, varkauden, petoksen, kavalluksen ja vahingon teot. Haastatteluaineistona ovat 6 poliisin sekä 2 syyttäjän haastattelut.

Poliisien haastattelut käsittelevät kuulustelukäytänteitä, -menetelmiä sekä kuulustelukertomuksen laatua ja tehtäviä. Syyttäjien haastattelut liittyvät kuulustelukertomusten laatuun ja käytettävyyteen syyteharkinnan näkökulmasta.

Asiasanat: esitutkinta, funktionaalisuus, kuulustelukertomus, tekstintutkimus

Lähteet:

Asetus esitutkinnasta ja pakkokeinoista 17.6.1988/575. Finlex-tietokanta osoitteessa <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1988/19880575>, viitattu 7.11.2016.

Esitutkintalaki 30.3.1987/449. Finlex-tietokanta osoitteessa <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1987/19870449>, viitattu 7.11.2016.

Käsikirja esitutkintapöytäkirjan laadinnasta 2007. Sisäasiainministeriö. Helsinki.

Solin, Anna (2012). Genremuutos ideologisen prosessin. Normiristiriidat ja uuden genren kotouttaminen. *Virittäjä* 3/2012, 349–377.

Valtonen, Marjo Rita 2005. Tapaustutkimus poliisin esitutkinnan dokumentoinnista: asiakirjahallinnan näkökulma. Tampereen yliopisto. Tampere. <http://tampub.uta.fi/bitstream/handle/10024/67536/951-44-6480-X.pdf?sequence=1>, viitattu 27.11.2015.

~~~

Andrea Hynynen
University of Turku

Cultural differences and sexual deviance in Oliver Truc's reindeer police trilogy

The originally French journalist Oliver Truc has published three police procedurals set in Lapland. Having lived in Sweden for twenty years, Truc is in France considered to be an expert on Scandinavia. As his novels are written in French and published in France, he addresses readers who are outsiders not only to the Sami people but also the Nordic countries. My paper analyses representations of cultural, ethnical and gender differences in the three French novels that one may consider to be ethnical crime fiction: *Le dernier lapon* (2012), *Le détroit du loup* (2014) et *La montagne rouge* (2016). The conflicts raging between the indigenous Sami people and the majority population are a common theme. The opposition is incarnated in Truc's main characters Nina Hansen and Klemet Nango who work for the reindeer police, which in Truc's version is an internordic police force while it in reality only exists in Norway. Nina Hansen comes from the Southern parts of Norway while Klemet Nango is a Sami but has been estranged from his roots through enforced cultural assimilation and his choice of work. The relationship is strained by their ethnic and gender difference. Truc's novels shed light on the authorities' mistreatment of the indigenous in the past and present but also uncover conflicts among members of the different local communities. In addition, I will discuss Truc's use of sexual deviance as a marker of criminality in his novels, a narrative device that is very prominent at least in the first two.

Noora Karjalainen
University of Vaasa

The Other Voice: Female Folk Singers as the Cosy Other in the Media

The concept of otherness is central to the media representations of Julie Fowles, Muireann Nic Amhlaoibh, Kate Rusby, and Emily Portman, the folk singers studied in this paper. Their being folk or traditional musicians others them to the mainstream music scene and marginalizes their presentation in the media. Their femaleness others them not only to the male artists of the same genre of music, but also to the music business in general. Singing in minority language adds yet another level of otherness into their make-up as artists, othering them to those artists who sing in English, and also to the audiences, who cannot understand what their songs are about. These different levels of otherness, the different voices that the singers represent are syntheses of the components of which the singers' media representations are constructed, such as nostalgia, authenticity and the gendered presentation.

Otherness, much like nostalgia, authenticity and genderedness, is ascribed to the singers, and their presentation in the media is experienced and constructed as othered, nostalgic, authentic and gendered. While the conventional post-colonial definitions of otherness render the other as something threatening, strange and oppressed, here the singers are viewed as the cosy other, a concept I seek to develop in order to understand the otherness in the media representations of female folk singers. In the media the singers are constructed as the cosy other, meaning that they are viewed as something affable, unthreateningly different with singular cultural traits, whereas the possible cultural baggage is wrapped up in cosiness, niceness and nostalgia.

The theoretical framework of this paper draws on the conceptualisations of otherness in sociological and gendered terms, combining it with the concepts of nostalgia and cultural memory, authenticity and genderedness.

~ ~ ~

Heli Katajamäki, Vaasan yliopisto
Katriina Uljas-Rautio, Lapin yliopisto

Opiskelija opinnäytetyöskentelyn kokijana

Tieteellinen kirjoittaminen on tieteellisen yhteisön toimintaa, johon yliopisto-opiskelijat sosiaalistuvat opintojensa aikana. Sosiaalistumisen ymmärrämme kielelliseksi toiminnaksi, jossa sosiaalistutaan yhteisön kielenkäytön käytäntöihin ja tapoihin. (Swales 1990; Fairclough 1992; Luukka 2002) Sosiaalistumisen näkökulmasta ovat oleellisia niin opinnäytetyöt, tutkimusmenetelmät ja tieteellisen kirjoittamisen kurssit kuin ohjaamiseen liittyvät muutkin prosessit. Erityisen tärkeitä ovat vaativat opinnäytetyöt, joissa painotetaan sekä tutkimuksellisia että raportoinnillisia käytäntöjä ja joihin liittyy yhteisössä vahvoja tekstilajiin liittyviä odotuksia.

Yhteisössä opinnäytetyötä ohjaavien opettajien, tutkimusmenetelmien ja tieteellisen kirjoittamisen opettajien voidaan katsoa käyttävän valtaa. Vallankäyttö liittyy siihen, minkälaisiin käytänteisiin ja ajattelemisen tapoihin opiskelijaa ohjataan. Samalla opiskelijaa ohjataan myös kohti tietynlaista suhtautumista ja kriittisyyttä (Burr 1995; Mezirov ym. 1995). Ketkä tätä valtaa käyttävät ja kenen ääni ohjauksessa kuuluu? Ohjauksessa kuuluu paitsi opettajien ääni, oleellisia ääniä ovat myös

esimerkiksi valittu kurssikirjallisuus ja muiden opiskelijoiden näkemykset. Kaikki äänet välittyvät opinnäytetyöskentelyyn ja niihin ääniin voidaan suhtautua eri tavoin.

Projektissamme olemme kiinnostuneita siitä, millaisena kokemuksena opinnäytetyöskentely näyttäytyy erilaisille toimijoille, opettajille ja opiskelijoille. Projektimme päätimme aloittaa tekemällä kyselyn Lapin ja Vaasan yliopiston opiskelijoille tarkoituksenamme selvittää, millaista palautetta, keneltä ja mistä opiskelijat kokevat saaneensa opinnäytetyöskentelyyn liittyen.

Esitelmässämme kuvaamme opiskelijoiden kokemuksia siitä, mistä asioista he ovat saaneet opinnäytetyöskentelyn aikana palautetta, keneltä he erityisesti ohjausta ja palautetta toivovat, mitä odotuksia opiskelijoilla on tieteellisen kirjoittamisen kursseihin liittyen ja millaiset kielenkäytön ohjeet ovat jääneet opiskelijoiden mieleen. Vastausten perusteella olemme kiinnostuneita siitä, mitkä opinnäytetyöskentelyn työvaiheet opiskelijat näkevät keskeisimmiksi ja minkälaisena toimintana työskentely näyttäytyy. Keskeistä kuitenkin on tulkita tulosten perusteella, kuka käyttää valtaa ohjauksikäytänteissä.

Lähteet:

- Burr, Vivien 1995. *An Introduction to Social Constructionism*. Routledge: London.
- Fairclough, Norman (1992). *Discourse and Social Change*. Cambridge: Polity Press.
- Luukka, Minna-Riitta (2002). Mikä tekee tekstistä tieteellisen. Teoksessa *Tieteellinen kirjoittaminen*. (Toim.) Merja Kinnunen ja Olli Löytty. Vastapaino: Helsinki.
- Mezirow, Jack, Leevi Lehto & Leena Ahteenmäki-Pelkonen (1995). *Uudistava oppiminen - kriittinen reflektio aikuiskoulutuksessa*. Helsinki: Gaudeamus.
- Swales, John (1990). *Genre Analysis. English in Academic and Research Settings*. Cambridge: Cambridge University Press.

~~~

Marja Kivilehto & Johanna Koivisto
Tammerfors universitet

Hur gör forskaren sin röst hörd?

Den akademiska texten förses ofta med epitet som objektiv och opersonlig: forskaren ska beskriva sin studie sakligt och utan onödiga utfyllnader. Att själva forskningen står i fokus, betyder dock inte att forskarens röst inte hörs i texten. Rösten tar sig olika uttryck av vilka några är mer, andra mindre märkbara. I detta föredrag har vi för avsikt att belysa två sätt på vilka forskaren gör sin röst hörd: användningen av metatext och hänvisningar till det egna jaget. Syftet är att se i vilken omfattning och i vilka delar av den akademiska texten metatext och hänvisningar till det egna jaget förekommer. Som material använder vi 12 svenskspråkiga artiklar som publicerats i serien VAKKI Publications (2013–2015).

Translating Science Fiction: the Quest for ‘Generic fluency’

As translated science fiction has formed the majority of the Finnish science fiction genre, both in its audiovisual and literary mode, it can be assumed that the roots of the science fiction genre in Finland are in translated science fiction. Therefore, the foreign genre and its genre specific elements must have been transferred to the Finnish tradition of the genre as well. As a popular culture genre, science fiction is present both in literature and in the audiovisual media. Through its (relatively) short existence as a literary genre, it has attracted the attention of genre theorists, who have all given their best in defining the genre. The seminal definition by Darko Suvin (1977) has, however, remained as a reference and starting point for these definitions. Suvin’s idea of a genre specific element, the ‘Novum’, as a vehicle of science fiction’s ‘cognitive estrangement’ is the reference point of this study as well. The novum, that is, the cognitively estranging new narrative element, forms the voice of the science fiction genre as its existence is vital for the narrative to be considered as science fiction. From the linguistic point of view, the Novum itself is seen to manifest its estrangement through neologisms and neosemes, which again are the voice of the novum. This presentation will introduce the term ‘generic fluency’ to evaluate the state at which the Novum as the genre specific element has remained cognitively estranging in the Finnish translations of the contemporary tv-series “Stargate SG-1” and “Stargate Atlantis” and H.G.Wells’ classic novel “The War of the Worlds”, and to investigate what happens to the genre of science fiction in the translation process.

Keywords: cognitive estrangement, generic fluency, novum, science fiction, translation

~ ~ ~

Merja Koskela & Annukka Jokipii
Vaasan yliopisto

Laskentatoimen termit toimitusjohtajien tulosvideopuheessa. Eroaako monologi dialogista?

Sijoittajaviestintä on yrityksen viestintätoiminto, joka tuottaa sijoittajille ja muille sidosryhmille tietoa, joka auttaa heitä arvioimaan yrityksen osakkeiden arvoa (Laskin 2009). Viime aikoina sijoittajaviestinnässä on pyritty kehittämään vuorovaikutuksellisuutta siten, että sijoittajille tarjotaan mahdollisuus päästä verkon kautta osaksi yrityksen järjestämää tapahtumaa tai tilaisuutta. Tähän tarkoitukseen soveltuvat mm. webcast-tallenteet ja –lähetykset, jotka on linkitetty yrityksen sijoittajasivuille. Webcast tarkoittaa verkon kautta saatavana olevaa nauhoitettua videota tai suoraa lähetystä, joka välitetään yhdestä lähteestä suurelle määrälle katsojia ja/tai kuuntelijoita (Baecker, Moore & Zijdemans 2003). Webcasteina lähetetään yleensä tulosjulkistustilaisuuksia, jotka koostuvat toimitusjohtajan esityksestä sekä kysymys-vastaus-osiosta.

Webcastien käyttöä sijoittajaviestinnässä on tutkittu vasta vähän eikä kielen näkökulmasta juuri lainkaan (ks. Crawford Camicciottoli 2009). Tämän esitelmän tavoitteena on selvittää, missä määrin suomalaisten pörssiyhtiöiden tulosjulkistusvideoissa kuuluu laskentatoimen asiantuntijoiden ääni. Aineisto koostuu Helsingin pörssin vaihdetuimpien osakkeiden listalta (OMX Helsinki25)

poimittujen yritysten webcasteista, niiden transkriboiduista versioista sekä esityksiin liittyvistä PowerPoint-aineistoista. Tarkastelemme, mitä laskentatoimen termejä aineistossa käytetään, miten PowerPoint-esitys tukee puhetta sekä sitä, vaikuttaako kysymys-vastaus-osuuden dialogisuus termien määrään tai laatuun. Oletamme, että toimitusjohtajan etukäteen huolellisesti valmistelluissa esityksissä toistuvat standardien mukaiset tilinpäätöksen ja taseen termit, joiden ymmärrettävyyttä tuetaan visuaalisella aineistolla. Kysymys-vastaus-osuuksissa vapaassa puheessa taas saattaa painottua muu liiketoiminnan termistö, jota käytetään mennyttä selittävässä ja tulevaisuutta ennustavassa tehtävässä.

Lähteet:

- Baecker, R.M., Moore, G., & Zijdemans, A. (2003). Reinventing the lecture: Webcasting made interactive. In J. Jacko & C. Stephanidis (Eds.), *Human-computer interaction: Theory and practice* (Part I). Proceedings of the Tenth International Conference on Human-Computer Interaction (Vol. 1, pp. 896–900). Mahwah, NJ: Erlbaum.
- Crawford Camiciottoli, Belinda (2009). “Just wondering if you could comment on that”: indirect requests for information in corporate earnings calls. *Text & Talk* 29–6 (2009), 661–681.
- Laskin, A. V. (2009). A descriptive account of the investor relations profession. A national study. *The Journal of Business Communication*, 46(2), 208-233.

~ ~ ~

Roman Kushnir
University of Vaasa

Sports in Constructing Finnish-Americanness in Two Finnish-American Literary Texts

The subjects of this presentation are the collection of short stories *Heikki Heikkinen and Other Stories of Upper Peninsula Finns* (1995) by Lauri Anderson, and the novel *Welcome to Shadow Lake* (1996) by Martin Koskela. The literary texts are interesting examples of representing the experiences of constructing ethnic identities by different generations of Finnish migrants in the USA. Among other practices that are important in this identity formation, the authors emphasize the role of sports. The aim of my presentation is to compare the roles of sports in constructing the characters' Finnish-Americanness in two above-mentioned literary texts. The concepts of association between sports and identity as developed by Heather L. Hundley and Andrew C. Billings (2010) as well as by Matthew Robinson, Galen T. Trail, and Hyungil Kwon (2005), will be used as a theoretical framework. The presentation will illustrate the similarities and differences in the process of how the migrants' Finnish sports adapt to the host society. Although Finnish sports function as a badge of Finnishness for the settlers, they also eventually transformed in and by the new country the same way as Finnish-Americans do so themselves. For instance, the migrants both embrace American sport activities as well as adapt their old-country ones to the USA. My presentation will illustrate how sports are involved in the process of the migrants' acculturation. Sports in both texts play a prominent role in the formation of the characters' sense of Finnish-Americanness.

Keywords: Finnish-Americans, Ethnic Identity, Sports

Liisa Kääntä
Vaasan yliopisto

Sovittelun ääniä Twitterissä

Sosiaalisen median kanavat, kuten Twitter, koostuvat lukemattomista määristä erilaisia ihmisiä, tekijöitä ja sitä myöten erilaisista äänistä. Tässä yhteydessä ääni voi olla yhteisöllinen tai yksilöllinen, ja se voi ilmentää toimijuutta, asemaa tai asennetta esimerkiksi työpaikalla ja laajemmin työelämässä. Esitelmässäni pohdin ja tarkastelen Twitterissä tuotettuja ja välitettyjä ääniä, jotka liittyvät työelämän organisaatioiden sovittelutilanteisiin. Esitelmää varten olen kerännyt Twitteristä yhden kuukauden ajalta (marraskuu 2016) suomenkieliset tviitit, joissa esiintyy joko aihetunniste #sovittelu tai sovittelu tviitin leipätekstissä tai molemmat yhdessä.

Tviittien analysoimisessa yhdistän digitaalisen vuorovaikutuksen analyysia (Helasvuo, Johansson & Tanskanen 2014) diskurssianalyttiseen lähestymistapaan, jossa tarkastellaan erilaisilla kielellisillä ja multimodaalisilla keinoilla rakentuvia positioita (esim. Stevanovic & Lindholm 2016). Näin esimerkiksi tviitissä esiintyvä aihetunniste ja linkki tietylle verkkosivulle ovat intertekstuaalisia keinoja, joilla kirjoittaja havainnollistaa ääntään ja joiden perusteella voidaan tehdä tulkintoja kirjoittajan äänen merkityksistä ja funktioista.

Esitelmä liittyy väitöksen jälkeiseen tutkimukseeni, jossa tarkoitukseni on tutkia sekä voittoa tavoittelevan yrityksen että julkisen organisaation sovittelutilanteita, joissa esimies ja alainen keskustelevat alaisen työtehtäviin ja työhyvinvointiin kohdistuvista aiheista. Kiinnostuksen kohteinani ovat esimerkiksi tilanteiden vuorovaikutus, osallistujien viestintävastuun ilmeneminen, esimiehen johtamistaidot sensitiivisissä tilanteissa, alaisen työhyvinvointi muutostilanteissa sekä välitteisen viestinnän rooli sovittelutilanteen toteuttamisessa ja päätösten toimeenpanossa.

Lähteet:

- Helasvuo, M-L., Johansson, M. & Tanskanen, S-K. (2014). Johdatus digitaaliseen vuorovaikutukseen. Teoksessa M-L. Helasvuo, M. Johansson & S-K. Tanskanen (toim.). *Kieli verkossa – näkökulmia digitaaliseen vuorovaikutukseen*. Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran Toimituksia 1402. Helsinki: SKS. 9– 28.
- Stevanovic, M. & Lindholm, C. (toim.) (2016). *Keskustelunalyysi: Kuinka tutkia sosiaalista toimintaa ja vuorovaikutusta*. Tampere: Vastapaino.

Evaluoinnin ääniä yliopisto-opiskelijoiden kirjoittamissa arvosteluteksteissä

Arvioivaa asennoitumista ja suhtautumista (engl. appraisal, stance) rakentavat evaluoivat ilmaukset ovat arvostelugenrelle ja arviointidiskurssille tyypillinen piirre. Tarkastelen esityksessäni kahden akateemisen opiskelija-heimon – teekkareiden ja luokanopettajaopiskelijoiden – kirjoittamia arvostelutekstejä moniäänisenä toimintana ja tekstilajina (ks. ja vrt. myös Virtanen 2015) sekä analysoin niihin kirjoittuvia valintoja, joita ovat esimerkiksi teksteihin kirjoittuvat arvioivat asenteet (evaluoinnit).

Tavoitteenani on paikantaa aineistoni evaluoivia ääniä ja analysoida niiden rakentumista ja tehtäviä tekstissä. Esittelen ja erittelen tekstinäytteiden avulla aineistoni sisältämiä evaluoivia ilmauksia, evaluoinnin keinoja ja kohteita sekä pohdin, miten yliopisto-opiskelijoilta onnistuu arvostelijan roolin ottaminen ja arvioijan position rakentaminen kielellis-tekstuaalisin teoin. Tarttumapintoja aineistossa ilmenevien evaluoivien asenteiden analysoimiseen haen suhtautumisen teoriasta (ks. Martin 2000; Martin & White 2005) sekä tulkintaa ilmaisevien puheaktien tutkimuksesta (ks. esim. Stotesbury 1999). Mahdollisuuksien mukaan pohdin erilaisten lähestymistapojen soveltuvuutta aineistossani ilmenevän evaluoinnin tarkasteluun.

Esityksen taustalla on tekeillä oleva laajempi tutkimukseni, jossa tutkin yliopisto-opiskelijoiden tuottamia arvostelutekstejä, joissa arvioidaan kirjoittamisen ja kielenhuollon verkko-oppimateriaalia Kirjoittajan ABC-kortti (ks. <http://webcgi.oulu.fi/oykk/abc/>). Kirjoittajien tehtävänä oli arvioida kyseistä verkko-oppimateriaalisivustoa opiskelijan näkökulmasta ja kirjoittaa käyttäjäkokemustensa perusteella sivustosta arvostelu opiskelijoiden lehteen.

Asiasanat: arvostelu, (arvioiva) asenne, evaluointi, asennoituminen, suhtautuminen, suhtautumisen teoria

Lähteet:

- Martin, J. R. 2000: Beyond exchange: APPRAISAL systems in English. – Artikkeliteoksessa Hunston, S. & Thompson, G. (toim.): *Evaluation in Text*. Oxford University Press, Oxford.
- Martin, J. R. & White, P. R. R. 2005: *The Language of Evaluation: Appraisal in English*. Palgrave Macmillan, Hampshire.
- Stotesbury, Hilikka 1999: *Reporting, Evaluation and Discussion as Exponents of Interpretation in Critical Summarization*. Väitöskirja. Joensuun yliopisto, Joensuu.
- Virtanen, Mikko 2015: *Akateeminen kirja-arvio moniäänisenä toimintana*. Väitöskirja. Helsingin yliopiston suomen kielen, suomalais-ugrilaisten ja pohjoismaisten kielten ja kirjallisuuksien laitos.

Hans Landqvist, Göteborgs universitet
Niina Nissilä, Vasa universitet
Nina Pilke, Vasa universitet

Termer, språkexperter och fackexperter

Ett nationellt terminologacentrum behöver ett brett och mångsidigt nätverk för att kunna skapa och upprätthålla den egna terminologin på ett optimalt sätt. En central aspekt i detta arbete är kontakter med experter från olika fackområden med beredskap att bidra till terminologiska utredningar i kraft av sin fakkunskap (Bucher 2016).

Syftet med vår studie är att beskriva hur en språkexpert medverkar i den terminologiska kunskapshandlingen, -överföringen och -etableringen som sker genom rundfrågor till experter vid Tekniska nomenklaturcentralen (TNC) i Stockholm. I presentationen redovisar vi en diakronisk pilotstudie inom ett större fackspråksinriktat projekt. Materialet utgörs av ett urval av rundfrågor i TNCs nomenklaturarkiv (1940–1983). Vi diskuterar språkexpertens röst genom att söka svar på tre forskningsfrågor:

- 1) vad kännetecknar argumentationen i språkexpertens ställningstaganden?
- 2) hur låter språkmannens röst i förhållande till fackexperters röster? och
- 3) bär språkexpertens röst ända till slutresultaten av rundfrågorna?

Forskningsdesignen i vår fallstudie är dels kvantitativ, dels kvalitativ. När vi söker svar på forskningsfrågorna reder vi ut för det första vilka slags svar den första språkexperten vid TNC, Hans Reuter Crona, har i samband med sammanlagt 52 rundfrågor under perioden 1940–1945. För det andra undersöker vi vilka slags ställningstaganden med tillhörande argument (acceptans, avslag, ändring) som experterna framför i sina uttalanden när det gäller form och innehåll hos föreslagna termer och definitioner. För det tredje diskuterar vi vilka uttalanden TNC sist och slutligen beaktar. Föredraget förankras teoretiskt till terminologins teori och metodologiskt till praktiskt terminologiarbete, inom vilken god terminologihänsyn kan förväntas resultera i tänkta termer som kan användas i dialoger i olika forum nu och i framtiden.

Referenser:

Anna-Lena Bucher (2016). Nationella terminologicalentraler – i allmännyttans intresse. I: *Tänkta termer. Terminologihänsyn i nordiskt perspektiv*, 72–99. Nina Pilke & Niina Nissilä (red.). VAKKI Publications N:o 5. Vasa: Vasa universitet.
Tillgänglig på adressen <<http://www.uva.fi/fi/sites/vakki/publications/tanktatermer/>>.

Tommi Lehtonen
University of Vaasa

Multi-attractedness or “multiple voices inside one person”

The purpose of this paper is to study how a sympathetic attitude to opposites influences decision-making and the acceptance of common decisions. I have baptized this attitude as multi-attractedness, which denotes a person’s propensity to be equally attracted by conflicting or contradictory views in a decision-making situation. This attitudinal propensity is assumed to lead to an improved understanding of the opponent’s viewpoint and improved ability to compromise, which play a pivotal role in effective and deliberative decision-making.

It is a trivial fact that people have multiple interests. This is shown in the fact that practically everyone is interested in a myriad of things like food, music, sports, traveling, and tinkering. These are just examples, but the phenomenon is general. Another common fact is that the interests of different people may conflict. Accordingly, we have distinctive voices, in the sense of having interests that do not connect us, but rather create separation between us. These conflicts of interest are not restricted to interpersonal situations, but they can also be intrapersonal. In fact, a key feature of multi-attractedness, as it is understood here, is a “cross-draught of likings”, in other words, internal conflict of interests. Such a conflict can occur in various situations, e.g., when deciding between electoral candidates, choosing a spare time activity, or making economic decisions.

The proposed paper develops the concept of multi-attractedness by means of the idea of multiple voices inside one person. What is this idea and phenomenon like? An internal cacophony that scrambles thought? A well-compiled medley performed by one artist? Or a chorus with harmony and synthetic concord? This paper discusses these options, partly based on empirical data from a study on students’ social and political attitudes. I expect that this discussion will contribute to developing a better understanding of the role of attitudes in decision-making.

Oikeuskielen sanaparien kulttuurisidonnaisuus ja kääntäminen

Tutkimuskohteenani ovat saksan-, ruotsin- ja suomenkielisissä juridisissa teksteissä esiintyvät sanaparit, niiden ominaispiirteet, funktio, kielikohtaisuus, kulttuurisidonnaisuus ja kääntäminen. Sanaparit koostuvat kahdesta, harvemmin kolmesta tai neljästä, samaan sanaluokkaan kuuluvasta sanasta, joita yhdistää konjunktio tai prepositio, esimerkiksi *null und nichtig*; (på) *heder och samvete*; *lupaan ja vannon*; *suunnitelmallisesti tai järjestelmällisesti*. Sanapareja voidaan muodostaa kaikkien pääsanaluokkien sanoista. Sanapareille on tyypillistä, että niiden komponentit ovat erottamattomia ja sanajärjestys on vakiintunut. Sanaparien sanat ovat semanttisesti sukua toisilleen. Useat sanaparit voivat muodostaa osan laajempaa fraseologismia. Ne voivat esimerkiksi esiintyä tietyn verbin kanssa ja kuulua siten osana verbi-idiomiin (esimerkiksi *von Tisch und Bett getrennt sein / leben*) tai muodostaa osan rutiini-ilmaisua (esimerkiksi *Jag N.N. lovar och svär vid Gud den allsmåktige och allvetande*, att...)

Oikeuskielessä sanaparien funktio on toimia mahdollisimman täsmällisenä ja aukottomana ilmaisuna. Sanaparit, kuten oikeuskielen fraseologismit yleensäkin, ovat välttämättömiä oikeasisältöisen ja pätevän tekstin laatimisessa eivätkä vain tekstilajille ominaista luontevaa kielenkäyttöä. Ne sisältävät termien tavoin tekstien ulkopuolista erikoisalan tietämystä, ja usein lait, normit tai konventiot edellyttävät tiettyjen ilmaisujen käyttämistä, jotta teksti olisi lainvoimainen ja jotta sen tunnistettaisiin aiheuttavan tietyn oikeustoimen. Niiden poisjättäminen tekstistä on tekstilajikonventioiden ja oikeuskielen normien vastaista. Oikeuskielen fraseologismit erottaa muiden erikoisalojen fraseologismeista niiden tiivis suhde oikeusjärjestelmän toimintaan. Lisäksi historialliset, kulttuuriset ja yhteiskunnalliset tekijät vaikuttavat siihen, että oikeuskielen fraseologismit ovat kielikohtaisia ja niiden tunnistaminen tekstistä ja kääntäminen on siten haasteellista.

Vaikka oikeuskieli on tunnettu kaavamaisuudestaan ja toistuvista, osittain vanhahtavistakin sanakäänteistään, sille ominaisia fraseologismeja on tutkittu vasta vähän. Aihepiiristä on tehty joitain pilottitutkimuksia, joissa on käytetty erilaisia lähestymistapoja, mutta laajemmat, eri oikeudenalojen eri tekstilajeja koskevat tutkimukset puuttuvat.

Aili Lundmark
Vasa universitet

Elsa Beskow: en röst ur historien

Syftet med mitt föredrag är att visa åhörarna på framträdande drag i det berättarspråk som användes av Elsa Beskow, den dominerande rösten inom svenskspråkig barnlitteratur under 1900-talets förra hälft, samt hur detta berättarspråk förändrades med tiden. Mina teoretiska utgångspunkter är dels litteraturforskaren Maria Nikolajevas (2004:236) utsaga att det skönlitterära språket är annorlunda än sakprosans skriftspråk, dels det allmänna antagandet att sådant som texttyp och tidsepok kan förklara språklig variation.

Jag låter den typiska Beskow-stilen framträda genom jämförelser med andra författare, vars texter tidigare undersökts. Det ligger då närmast till hands att analysera ordklassfördelning, syntax och läsbarhet, eftersom det föreligger tidigare undersökningar på dessa områden när det gäller just barntillvända texter. I analysen tar jag upp sådant som N/V-kvot, grafisk meningslängd och satsdel i fundament. På så sätt har jag möjlighet att visa vad som utmärker Beskows berättarspråk jämfört med facktexterna i den samtida *Läsebok för folkskolan* (se Melander 1998), barn- och ungdomsböcker av senare författare (se Lundqvist 1992) och olika seriematerial som riktar sig till barn (se Helenelund 1985). Jag jämför även Beskows texter inbördes.

Undersökningen omfattar texterna från fyra bilderböcker och fyra andra berättelser, som ingår i olika samlingsvolym. Texterna är valda så att de representerar olika perioder från Beskows cirka femtio år långa aktiva tid som författare.

Föredraget anknyter till VAKKI-symposiets tema Röster och till två av de perspektiv som finns med bland förslagen, nämligen Historiska röster och Förändring.

Helenelund, Elisabeth, 1985: *Språket i Muminserien. En syntaktisk analys*. Helsingfors.

Lundqvist, Aina, 1992: *Språklig anpassning. Syntaktisk analys av ett barnboksmaterial*. Göteborg.

Melander, Björn, 1998: "Det är Husqvarna." Om språket i tre upplagor av *Läsebok för folkskolan*. (Svensk sakprosa 4.) Lund.

Nikolajeva, Maria, 2004: *Barnbokens byggklossar*. 2:a uppl. Lund.

~~~

Anita Malmqvist, Umeå universitet
Mariann Skog-Södersved, Vasa universitet

Om komplexa lexikala enheter och deras avgränsning i svenskan

I svenskan är gränsen mellan sammansättningar och flerordsuttryck i regel tydlig. Detta gäller för flera germanska språk till skillnad mot t.ex. romanska språk. Närmare undersökningar visar dock att det finns gränsområden där skiljelinjerna inte är definitiva. Detta tar sig inte minst uttryck i den tendens till särskrivning av sammansatta ord som kan observeras i dagens skriftspråk.

Inom ramen för ett bokprojekt undersöker vi förhållandet mellan sammansättningar och fria ordförbindelser i svenskan. Båda kännetecknas av att de är komplexa och uppbyggda av lexikala

morfem. De skiljer sig dock åt i flera avseenden, exempelvis vad gäller graden av komplexitet. I vårt bidrag diskuterar vi olika definitioner av de båda begreppen och ger exempel som visar på kontaktytorna mellan ordbildning och fraseologisering. Dessa manifesteras på olika språkliga nivåer. Prosodiskt visar de sig exempelvis i skillnaderna mellan *rödstrumpa* och *röd strumpa*, *kalldusch* och *kall dusch*. På den ortografiska nivån kan de observeras i användningen av bindestreck (*varm-korv-gubbe*, *varmkorv-gubbe*, *varmkorvgubbe*), bruket av stor eller liten bokstav (*Vita Huset* eller *Vita huset*, *duktiga Annika* men *svarta börsen*) och sam- resp. särskrivning (*idag- i dag*). I det sistnämnda exemplet har särskrivningen ingen semantisk roll till skillnad från vissa sammansatta verb som *ställa fram* och *framställa*. På den semantiska nivån kommer även synonymi (*avvakta–sitta lugnt i båten*, *befalla–peka med hela handen*) att beröras. Några stilistiska och fackspråkliga iakttagelser kommer också att presenteras.

~ ~ ~

Anne Männikkö
Turun yliopisto

Lapsen ääni sotakummikirjeenvaihdon käännöksissä

Toisen maailmansodan aikana ja sen jälkeisinä vuosina monilla suomalaisilla sotaorvoilla oli ns. sotakummi joko kotimaassa tai ulkomailla. Tähän monien eri avustusjärjestöjen organisoimaan kummitoimintaan, jonka tavoitteena oli kummilasten ja heidän perheidensä taloudellinen tukeminen, kuului olennaisena osana myös kirjeenvaihto kummin ja avustettavan perheen välillä.

Tiedetään, että äitien lisäksi kummeille kirjoittivat myös lapset (vrt. Snellman-Borenus 1959, 67–68), aivan kuten he kirjoittavat nykyäänkin (ks. esim. <https://worldvision.fi/kummeille>). Lapsen ääni kuuluu tässä kirjeenvaihdossa kuitenkin myös muulla tavalla. Sota-ajan ja sen jälkeisen ajan autenttista kummikirjeenvaihtoa analysoiva tutkimukseni osoittaa, että lapset ovat toimineet myös kummilta/kummin perheeltä tulleiden kirjeiden kirjoittajina, joko itsenäisesti tai kirjoitusprosessin yhtenä osallistujana, ja jopa kääntäjinä. Olihan ulkomaisen kummin kanssa käytävä kirjeenvaihto käännettävä – ainakin useimmissa tapauksissa.

Esitelmäni tavoitteena on havainnollistaa lasten toimijuutta autenttisten esimerkkien avulla. Niiden kautta saamme myös vastauksia muun muassa siihen, keitä nämä mainituissa rooleissa toimineet lapset olivat, kenelle he kohdistivat puheensa, missä muodossa heidän äänensä on tässä toiminnassa kuultavissa ja mitä he äänellään toivat esille.

Esitelmä pohjautuu tutkimusprojektiin, jossa tutkin suomalaisten kummilapsiperheiden ja heidän ulkomaisten kummiensa välisen kirjeenvaihdon kääntämistä toisen maailmansodan aikana ja sen jälkeen. Tutkimusaineisto koostuu autenttisista kirjeistä ja muista dokumenteista sekä sodan-aikaisten kummilasten haastatteluista ja arkistoaineistosta.

Tutkimuksen kirjallisessa aineistossa kuuluu sodanaikaisten lasten silloinen ääni, haastatteluissa taas heidän muisteluäänensä. Sotakummikirjeenvaihtoon liittyvät lapsen historialliset äänet kantautuvat aina nykypäivään asti, sekä kirjallisesti että suullisesti.

Asiasanat: kirje, kummitoiminta, toinen maailmansota, lapset, toimijuus, ääni

Lähteet:

<https://worldvision.fi/kummeille> (30.11.2016).

Mannerheimliiton sotakummivaliokunnan arkisto. Kansallisarkisto. Helsinki.

Männikkö, Anne (2010): Sveitsiläiset kummikirjeet suomalaisille sotaorvoille – arjen tekstejä kääntämisen haasteina. Teoksessa: Hekkanen, Raila/Penttilä, Esa/ Siponkoski, Nestori (toim.): MikaEL – Kääntämisen ja tulkkauksen tutkimuksen symposiumin verkkojulkaisu. Vol. 4. Saatavissa: <https://sktl-fi.directo.fi/liitto/seminaarit/mikael-verkkojulkaisu/arkisto-archive/vol-4-2010/>

Männikkö, Anne (2012): Sotakummitoiminta vaati monipuolista ja vahvaa kielitaitoa. Huoltoviesti. Kaatuneitten omaisten, sotaleskien ja sotaorpojen jäsenlehti. 3/2012, s. 29.

Snellman-Borenus, Clara 1959. Kumminlahja sotaorvon turvana. Sotakummitoiminnan vaiheet 1940-1958. Helsinki: Mannerheimliiton Sotakummivaliokunta.

~~~

Marianne Nordman
Vasa universitet

Vems är rösten i den gamla schlagern?

Då jag för ett antal år sedan samlade in minnen från ungdomsdanserna i Svenska Österbotten fick jag låna 6 vaxdukshäften av en informant som skrivit ner schlagertexter under åren 1959–63. Texterna är sammanlagt 737 stycken, samtliga på svenska.

När man ser på innehållet i schlagertexterna är det intressant att reflektera över vems röst som hörs i schlagrarna. Också mottagaren spelar en roll för budskapet. Vem talar till vem? Vem är sändare och vem är mottagare av det som sångtexten berättar? I början av 1960-talet fanns det betydligt fler manliga sångsolister i dansorkestrarna än kvinnliga, åtminstone på de österbottniska dansplatserna. Det var mest män som hanterade mikrofonen och som vidarebefordrade schlagrarnas budskap. Likaså var det vanligen män som, sett ur ett vidare perspektiv, skrev schlagertexter på den tiden. Därför kunde man anta att rösterna i de flesta schlagrarna är männens. Av de schlagertexter som jag bekantat mig med har nästan en tredjedel tydligen en man som avsändare. Antingen tilltalar mannen en kvinna, ibland även en man, eller så känns det klart att avsändaren är en man men mottagarens kön framgår inte explicit. Det finns naturligtvis också schlagrar där sändaren tydligen är en kvinna. Den största andelen av schlagrarna, lite mer än en tredjedel, utgörs av sådana där sändaren utgående från själva textinnehållet är anonym till sitt kön. En intressant komplikation i sändarmönstret uppstår då sändaren i texten och sångaren är av olika kön. Också detta kan påverka tilltalet i budskapet.

Med stöd i olika kommunikationsscheman kommer jag att studera aspekter på vems röst som gäller i schlagrarna och hur detta dokumenteras i schlagertexterna. Även stilistiska argument som berättarauktoritet och synvinkel ger verktyg för analysen.

Informaattiorakenne oikeuskielen komplekseissa virkerakenteissa

Yhtenä juridisten tekstien tunnusomaisimmista piirteistä pidetään komplekseja virkerakenteita, toisin sanoen useista lauseista koostuvia yhdyslauseita. Kompleksit virkerakenteet eivät silti ole juridisissakaan teksteissä erityisen tavoiteltu tekstin rakentumismuoto, vaan pikemminkin ne ovat seurausta virke- ja tekstitasolla tavoitellusta informaatioisältöjen esittämisjärjestyksestä, yksityiskohtaisuudesta sekä muista virke- ja tekstirakenteellisista ominaisuuksista riippumattomista seikoista. Juridisissa teksteissä näihin vaikuttavat muun muassa tekstien funktio oikeusnormien kielellisinä reaalitumina sekä tästä funktiosta seuraava tekstien sitovuus. Näin ollen juridisten tekstien virke- ja tekstirakenteellisia ratkaisuja voidaan pitää seurauksena erilaisista teksteihin vaikuttavista pragmaattisista elementeistä.

Tekeillä olevassa väitöskirjatutkimuksessani tarkastellaan pragmaattisten elementtien, kuten informaattiorakenteen, vaikutusta juridisten tekstien virke- ja tekstirakenteisiin. Tutkimus toteutetaan etsimällä juridisista teksteistä muodostetusta korpuksesta komplekseja virkerakenteita, kuten sisäkkäisiä sivulauseita, joiden analyysissä lähdetään liikkeelle generatiivisista tutkimusmenetelmistä. Funktionaalisten komponenttien, kuten pragmaattisten elementtien, sisällyttämiseksi tarkasteluun otetaan tarkastelun pääasialliseksi pohjaksi kuitenkin konstruktiokielioppi, sillä se mahdollistaa funktionaalisten ja formaalien komponenttien yhdistämisen yhtenäisiksi kokonaisuuksiksi, konstruktioiksi. Havaittuja konstruktioita sovelletaan muihin teksteissä esiintyviin lausekonstruktioihin sekä laajempiin tekstikokonaisuuksiin, minkä avulla saadaan muodostettua laajempi synteesi informaation kulusta juridisissa teksteissä. Saatuja tuloksia verrataan saksan- ja suomenkielisten tekstien välillä käyttäen sekä alkuperäiskielisiä että molempiin suuntiin käännettyjä juridisia tekstejä.

Esitelmässäni tarkastelen informaattiorakenteen muodostumista juridisista teksteistä poimituissa sisäkkäisiä sivulauseita sisältävissä virkerakenteissa ja esittelen siten väitöstutkimukseni metodologiaa esimerkivirkerakenteiden avulla. Virkerakenteet on kerätty saksan- ja suomenkielisistä EU-asetuksista, joita tarkastelin perinteisen lauseenjäsenanalyysin kautta jo aiemmin hyväksytyssä pro gradu -tutkielmassani. Esimerkkivirkerakenteet analysoidaan nyt huomattavasti yksityiskohtaisemmin generatiivisen analyysiperinteen mukaisesti rakennepuukuvainten avulla. Kieliopillisten funktioiden lisäksi puukuvaimiin sisällytetään pragmaattisia funktioita ilmaisemaan virkkeen eri osien merkitystä informaation välittäjinä, mikä selkeyttää informaattiorakenteen muodostumista virkerakenteissa sekä mahdollistaa puukuvainten tarkastelun konstruktiokieliopin keinoin: kieliopillisten ja pragmaattisten funktioiden muodostamia yhtenäisiä kokonaisuuksia tarkastellaan konstruktioina. Näin saatujen konstruktioiden saksan- ja suomenkielisiä versioita vertaillaan mahdollisten informaattiorakenteen muodostusta koskevien kieltenväliden erojen havaitsemiseksi.

Avainsanat: informaattiorakenne, kompleksit virkerakenteet, oikeustekstit, pragmaattiset elementit

Puhumisen ja sanojen rajalla – Hiljaisen alue Raija Siekkisen lyhytproosateksteissä

Kaunokirjallisessa kerronnassa fiktiivisten henkilöiden dialogi on yleinen puhumisen toimintaa välittävä muoto. Lyhytprosaisti Raija Siekkisen (1953–2004) novelleissa ja pienoisromaaneissa on niukasti puhetta ja suoraa sanallista vuorovaikutusta henkilöiden välillä. Siekkisen tekstien aiheet sijoittuvat ihmisen henkilökohtaiseen, yksityiseen alueeseen. Kertojat ja henkilöt tunnustelevat itseään ja tiedostavat reaktioitaan. Muodollisen piirteen eli dialogin vähyyden lisäksi, myös kerronnan sisältö tuo esille hiljaisuutta ja hiljentymistä aiheena. Siekkisen tekstien henkilöiden suhde puhumiseen ja sanoihin on hankala ja etäinen, puhe ja sanojen käyttö arvottuu usein harhaanjohtavaksi tai riskiksi, joita voi kuvata vaikeasti ylitettävänä rajana. Proosateksteihin sisältyy pohdintaa olemisen ja puheen sekä totuuden ja käytettyjen sanojen välisestä etäisyydestä ja ristiriidasta.

Puhumisen merkitys voidaan käsittää oman minuuden julkistamisena ja oman äänen tuottamisena. Sanojen käyttö voidaan nimetä sosiaalisena vuorovaikutuksena. Äänet ja sanat tuottavat yhteyttä itsen ja toisten välille, toisaalta kielen käyttäminen luo myös ristiriitoja ja synnyttää vastakkainasettelua. Hiljaiset ihmiset määritellään usein vähäsanaisiksi, sisäänpäin kääntyneiksi ja kohdattaessa vaikenneiksi. Yhteyden syntyminen hiljaiseen voidaan kokea esteelliseksi tai haastavaksi. Hiljaisuudessaan ihminen on kuitenkin olemassa oleva, ajatteleva ja kokeva subjekti.

Esitelmäni käsittelee hiljaisen henkilön lukemista ja tulkitsemista. Kaunokirjallisessa kertomisen lajissa on mahdollista luoda kohtaaminen hiljaisen kanssa, ylittää vastavuoroisesti sanojen ja puhumisen raja. Henkilön kokemusten ja ajatusten kuvaamisen välityksellä Siekkisen lyhytproosateksteissä luodaan kaunokirjallisen kielen avulla merkityksiä ja näkökulmia hiljaisen alueelle. Esitelmässäni viitataan Cheryl Glennin teoriaan (2002) hiljaisuudesta retorisenä ilmauksena ja tekona: hiljaisuus ei ole tyhjyyttä, vaan merkityksiä välittävää. Käytän esimerkkejä Siekkisen viimeisestä novellikokoelmasta *Kalliisti ostetut päivät* (2003). Esittelen katkelmia kokoelman novelleista ”Kaikki ne kesät”, ”Ensivierailu”, ”Vene” ja ”Hänen elämänsä parhaat vuodet”. Koetun ja puhutun ristiriitaisuus, sanomisen mahdollisuus ja ratkaisuus sekä myös merkityksettömyys rajaavat teksteissä hiljaisen aluetta.

Annika Peltoniemi
Vasa universitet

Vad är det nyttigaste i språkbadsklasslärarnas studier? Lärarstudenters och verksamma lärares röster

I språkbad används ett annat språk än elevernas förstaspråk som undervisningsspråk i ett antal av skolans ämnen (Laurén 1999). Detta ställer speciella krav på lärarna, eftersom de samtidigt ska undervisa både språk och ämne och innehar på så sätt en dubbel roll (Björklund, Mård-Miettinen & Turpeinen 2007). Lärarna behöver i sina studier få beredskap för denna dubbla roll.

I mitt föredrag diskuterar jag vad klasslärarstudenter och verksamma klasslärare i språkbad anser är viktigt i språkbadsklasslärarnas studier. Materialet består av öppna enkätsvar från studenter (n=35) på de två första årskurserna i det nya utbildningsprogrammet för språkbadsundervisning vid Vasa universitet, samt från klasslärare (n=29) som undervisar i svenskt språkbad på olika håll i Finland. Studentmaterialet samlades in under första terminen av deras utbildning (höstarna 2014 och 2015) och lärarmaterialet hösten 2016 av lärare med en arbetserfarenhet mellan 0 och 25 år. Avsikten är därför också att jämföra nya studenter med lärare som har varierande arbetserfarenhet.

I tidigare studier om språkbadslärares utbildning upplevs studier i svenska samt metoder och principer för språkbad som nyttigast (Majabacka 2008; Backman 2015). Även i min studie betonas vikten av studier i svenska, flerspråkighet och pedagogik. Dock anser studenterna i högre grad att utbildningen som helhet är nyttig, medan lärarna pekar ut mer specifika aspekter.

Källor:

- Backman, J. (2015). Utexaminerade språkbadslärare i arbetslivet. En enkätstudie om språkbadslärares arbetslivserfarenheter. Kasvatustieteen pro gradu -tutkielma. Oulun yliopisto.
- Björklund, S., Mård-Miettinen, K. & Turpeinen, H. (2007). Språkbad 20 år: I går, i dag och i morgon. Kielikylpy 20 vuotta: eilen, tänään ja huomenna. I S. Björklund, K. Mård-Miettinen & H. Turpeinen (Red.). Kielikylpykirja – Språkbadsboken. Vaasa: Levón-instituutti. 9–19.
- Laurén, C. (1999). Språkbad. Forskning och praktik. Vaasa: Vaasan yliopiston julkaisuja. Tutkimuksia 226.
- Majabacka, J. (2008). Språkbadsläraren och utbildningen. En enkätundersökning om studerandenas åsikter kring utbildning och yrke. Kasvatustieteen pro gradu -tutkielma. Oulun yliopisto.

Eliisa Pitkäsalo
Tampereen yliopisto

Ääniä sarjakuvassa

Sarjakuvat ovat taiteellisen ilmaisun muotoja, jotka rakentuvat verbaalisen, visuaalisen ja auditiivisen moodin yhteisvaikutuksesta. Sarjakuvalle on tyypillistä, että lukija näkee pysäytetyn kuvan, mutta yhdistettynä joko toisiin kuviin tai verbaaliseen kerrontaan kuva muuttuu eläväksi: syntyy illuusio liikkeestä ja äänistä. Illuusio syntyy visuaalisen ja verbaalisen kielen erilaisista yhdistelmistä, ja ennen kaikkea kuvassa olevista graafisista merkeistä – erilaisista kuvallisista symboleista ja efekteistä – sekä kuvan sommittelusta ja kuvassa esitettyjen henkilöahmojen eleistä, ilmeistä ja kehon- asennoista, jotka yhdessä luovat illuusion tapahtumista.

Esitelmän lähtökohtana on ajatus siitä, että kuvallisessa kerronnassa rakennetaan kertomusta sellaisin nonverbaalisin keinoin, jotka perustuvat eri aistien herkkyyteen. Nämä keinot eivät rajoitu vain fyysisesti auditiivisen ja visuaalisen kanavan kautta vastaanotettaviin viesteihin, vaan lukija näkee ja kuulee lukiessaan tekstissä kuvaillut tapahtumat, haistaa kuvassa symbolein merkityt hajut tai maistaa tekstissä kerronnan keinoin kuvatut maut. Lähtökohtana on, että kääntäjä on lukija, joka tulkitsee kuvan ja sanan muodostamaa kokonaisuutta. Tämä vaikuttaa siihen, minkälaisia sanoja kääntäjä valitsee tuottaakseen erilaisia sävyjä ja tunnetiloja. Sanojen avulla voidaan vahvistaa kuvan välittämää auditiivista vaikutelmaa, joka syntyy yhteistyössä kuvien, sanojen ja erilaisten graafisten merkkien kanssa.

Lähteet:

- Cohn, Neil (2013) *The Visual Language of Comics. Introduction to the Structure and Cognition of Sequential Images*. London, New Delhi, New York and Sydney: Bloomsbury.
- Kaindl, Klaus (2004) Multimodality in the translation of humour in comics. Teoksessa Eija Ventola, Charles Cassily & Martin Kaltenbacher (toim.) *Perspective on Multimodality*. Amsterdam/Philadelphia: John Benjamins Publishing Company. 173–192.
- Pitkäsalo, Eliisa (2016) Sarjakuvan nonverbaaliset viestit ja lukemiskokemus. Teoksessa Eliisa Pitkäsalo & Nina Isolahti (toim.) *Kääntäminen, tulkkaus ja multimodaalisuus : Menetelmiä monimuotoisten viestien tutkimiseen*. Tampere Studies in Language, Translation and Literature, Series B3. 49–72.
- Poyatos, Fernando (1983) *New Perspectives in Nonverbal Communication*. Oxford: Pergamon Press.
- Zanettin, Federico (2008) Comics in Translation: An Overview. Teoksessa Federico Zanettin (toim.) *Comics in Translation*. Manchester: St. Jerome. 200–219.

Tim Reus
University of Vaasa

The Many Voices of Elsa and Anna: Introducing an Analytical Model for Characterisation in Animated Musical Film Dubbing

Dubbed animated musical film is a major film genre across the world, often receiving acclaim not only from its enthusiastic audience of children, but also from parents and film critics, for its stories, visuals, and, of course, characters. Yet little academic research has been conducted on the effect of dubbing on characterisation in animated musical films. This might be because such research requires a thorough understanding of multiple academic fields, such as translation studies, film studies and musicology: a combination that, despite the multidisciplinary nature of translation studies, is not very common. In this paper I introduce a model of analysis that I call the *triangle of aspects*, which incorporates musical, visual and narrative elements to facilitate a systematic analysis of all issues that may affect characterisation in animated musical film dubbing. To test the merits of the triangle as an analytical tool and to further stimulate the academic analysis of animated musical film dubbing, this paper describes a pilot study concentrating on the song “For the First Time in Forever (Reprise)” from the Disney film *Frozen* (2013), a popular and contemporary animated musical film. It finds that factors such as musical rhythm and melody, visual synchrony and tone, and narrative sense and style are interrelated, and that the elements of characterisation of the two singers of the song are altered according to the translation strategy employed. This model of analysis is expected to provide a clear structure for the analysis of animated musical film dubs, as well as to contribute useful quantitative tools and categories to an otherwise largely qualitative area of research.

Keywords: animation, characterisation, dubbing, Frozen, song translation

~~~

Ewald Reuter
University of Tampere

Die Stimme J.V. Snellmans im finnischen Hochschulreformdiskurs. Eine diskursanalytische Studie

Im Jahre 1840 veröffentlichte Johan Vilhelm Snellman in Stockholm seine Abhandlung *Om det akademiska studium* (Über das akademische Studium), die als Ursprung der finnischen Idee von „Bildung durch Wissenschaft“ gilt. Dieser Text, der bislang nur ins Finnische übersetzt worden ist und lange Zeit in Vergessenheit geraten war, gewinnt im gegenwärtigen finnischen Hochschulreformdiskurs erneut an Bedeutung. Im Anschluss an eigene Vorarbeiten ist es das Ziel des Beitrages, erstens die zentralen Elemente von Snellmans Bildungskonzept („akademische Freiheit“, „Einheit von Forschung und Lehre“, „wahres Studium“) diskursanalytisch zu rekonstruieren und zweitens zu prüfen, auf welche Weise dieses Konzept von Befürwortern und Gegnern der aktuellen Reformen zwecks Legitimation ihrer widersprüchlichen Positionen herangezogen wird. Drittens wird dargestellt, welche Positionen heutige Germanistikstudierende gegenüber Snellmans Text einnehmen.

Primärliteratur:

Snellman, Johann Wilhelm (1840): *Om det akademiska studium*. Stockholm: Zacharias Hæggström.
Snellman, Johan Vilhelm (1840/1932): Yliopistollisesta opiskelusta. In: *J. V. Snellmanin kootut teokset. Osa I: Filosofisia kirjoituksia*. Suomentanut Jalmari Edvard Salomaa. Helsinki: Werner Söderström Osakeyhtiö, 311-338.

Sekundärliteratur:

Himanka, Juha (2012): The University as a community of selves: Johan Vilhelm Snellman's "On Academic Studies". In: *Higher Education*, 2012/64, S. 517-528.
Reuter, Ewald (2016): Globaler Systemwechsel an Hochschulen. Die kommunikative Durchsetzung universitären Organisationswandels am Beispiel einer finnischen Mitarbeiterzeitung. In: Hess-Lüttich, Ernest W.B. & Carlotta von Maltzan & Kathleen Thorpe (Hrsg.): *Gesellschaften in Bewegung. Literatur und Sprache in Krisen- und Umbruchzeiten*. Frankfurt/Main u.a.: Lang, 105-124.

~~~

Dieter Hermann Schmitz
Universität Tampere

Warum ist Brandenburg braun?

Überlegungen zum Kulturkundeunterricht für Deutsch-Studierende in Finnland

Die Sprach- und Translationswissenschaften in Finnland durchlaufen seit Jahren Wandlungsprozesse, die von ständigen Kürzungen über den Zusammenschluss vormals getrennter Fächer bis hin zu (Teil-) Schließungen reichen. Bedingt sind diese Reformen durch nationale Reformen und Sparmaßnahmen oder durch „hauseigene“ Umstrukturierungen. In den übrig bleibenden „schlanken“ Studienprogrammen sollen bis zum Bachelor-Abschluss vor allem Generalisten für den Arbeitsmarkt „produziert“ werden. Für die (noch halbwegs funktionierende) universitäre Lehre ergibt sich die Frage, welches Wissen und welche Kompetenzen in welchem Umfang innerhalb von nur drei Studienjahren vermittelt werden sollen.

Exemplarisch möchte ich diese Frage für die Sprache Deutsch im Hinblick auf den kultur- und landeskundlichen Unterricht thematisieren. Obschon das literarische Übersetzen auf dem Arbeitsmarkt nur von marginaler Bedeutung ist und in Finnland vergleichsweise wenige Übersetzer beschäftigt, erörtere ich diese Frage anhand potenzieller Verständnis- und Übersetzungsprobleme eines zeitgenössischen Erfolgsromans, Wolfgang Herrendorfs „Tschick“ von 2010, der 2012 in finnischer Übersetzung unter dem Titel „Ladaromaani“ erschienen ist. Tschick erzählt aus der Perspektive eines 14-jährigen Berliner Schülers Erlebnisse eines „ausgeflippten Sommers“. Im Frühjahr 2016 war eine Dramatisierung des Adoleszenzromans auch auf einer Theaterbühne in Tampere zu sehen, im Herbst 2016 feierte eine Verfilmung ihre Premiere in deutschen Kinos.

Welches Kulturwissen und welche (Er-)Kenntnisse wären nötig, um Herrendorfs Text weitgehend zu verstehen, ihn für Rezipienten eines anderen Sprach- und Kulturkreises übersetzen zu können und dem 14-jährigen Protagonisten eine finnische Stimme verleihen zu können? Dabei bauen meine Anmerkungen auf Erfahrungen und Versuchen mit Deutsch-Studenten der Uni Tampere aus dem Frühjahr 2016 auf. Abschließend versuche ich, Rückschlüsse auf mögliche Inhalte der Lehre zu ziehen.

Tanja Sihvonen, University of Vaasa
Tiina Männistö-Funk, Chalmers University of Technology

Voices from the uncanny valley How robots and artificial intelligences talk back to us

Voice is a powerful tool of agency – for humans and non-humans alike. Whereas the oldest literal creations of human-like robots or artificial humans often lack speech, and the imagined robots and AIs of the 20th century have tinny or cracked voices that highlight their machinic nature, the robots and AIs in contemporary popular culture are capable of perfectly human-like speech and voice. In this respect TV series such as *Äkta människor* (Sveriges television, 2012) and *Westworld* (HBO) are particularly interesting.

According to Masahiro Mori's concept *uncanny valley* (1970), the feelings of affinity towards human replicas grow as the human likeness of the replica grows, but abruptly dip into feelings of disgust when the replicas reach an *almost* human-like stage. Designers and researchers of computerized voices and speech technology are currently trying to cross the uncanny valley and create talking AIs that would be indistinguishable from human. However, the role of the voice in the culturally perceived uncanniness of robots and AIs has not been researched enough for us to understand how it actually works.

In this presentation, we concentrate on the gender aspects of the robotic voice. In general, mechanised female voices have evoked much more negative feelings and feedback than male voices from the early days of radio till today. Cultural representations, starting with E.T.A. Hoffmann, present especially female automata, robots and AI as uncanny, and contemporary examples (*Westworld*, *Äkta människor*) are no exceptions. In contrast, female voices are often deemed more suitable for speech-producing devices and operating-system-AIs of today. What is the connection between gender, the real–artificial dichotomy, and the uncanny when we consider the voice in the context of technology?

~~~

Hannu Tommola
Tampereen yliopisto / UrFU (Uralin valtionyliopisto, Jekaterinburg)

Mitä tapahtuu todella? Lähdetekstin äänen sävy ja sen säilyminen

Viime kesänä edesmenneen Rune Ingon muistoksi palaan esitelmässäni aihepiiriin, josta kirjoittamani artikkeli aikoinaan ilahdutti 60-vuotiasta hänen kunniaksaan kootussa juhlakirjassa. Artikkelissani tarkastelin suomen ja ruotsin sanoja *todella* ja *verkligen* sekä niille funktionaalisesti läheisiä lekseemejä käyttäen niistä termiä *attitydord* (Tommola 1998). Kiinnostukseni ranskalaisen Antoine Culiolin (1991) aloittamaan ”diskurssisanojen” tutkimukseen oli herännyt venäläisten tutkijoiden kautta. Venäjän ja suomen diskurssisanojen vertailua olen esitellyt mm. XXVI VAKKI-symposiumissa (Tommola 2006) sekä parissa venäjänkielisessä artikkelissa.

Tämänkertainen esitykseni keskittyy samantyyppisen aineiston tarkasteluun käännettyssä diskurssissa (venäjä-suomi ja suomi-venäjä). Keskeinen idea on, että *todella* vastineineen ja sen kvasisyronyymit ovat merkitykseltään joskus kaksitulkintaisia ja häilyviä. Käännettäessä voi sanalle lähdetekstissä tarkoitettu sävy jäädä huomaamatta ja vastineeksi saattaa tulla valituksi synonyymijoukosta tavanomaisin, mikä ilmentää yleisempää käännöksissä havaittua standardisoitumis-

tendenssiä. Venäjän kvasisynonyymien *na samom dele* 'itse asiassa' ja *v samom dele* 'todella(kin)' vastineet jakautuvat käännöksissä siten, että ensiksi mainitun vastineista lähes 60 % kattavat *itse asiassa*, *todellisuudessa* ja *oikeastaan*, mutta jopa 15 % tapauksista vastineena on kvasisynonyymi *todella(kin/kaan)* tai *tosiaan(kin/kaan)*. Toisaalta yli 60 % *v samom dele* -tapauksista on käännetty viimeksi mainituilla vastineilla – mutta 11 % lekseemeillä *itse asiassa* tai *todellisuudessa*. Sitä voi pohtia, miten perusteltuja ovat poikkeavilta vaikuttavat käännösvalinnat, ml. poisjätöt (aukkokäännös).

Kirjallisuus:

Culioli, Antoine 1991. *Pour une linguistique de l'énonciation: opérations et représentations. Tome I. L'homme dans la langue*. Paris: Ophrys.

Tommola, Hannu 1998. Attitydord: Verkligen i diskurs och i ordbok. Niemikorpi, Antero (toim.), *Matkalla kielestä kieleen. Juhlakirja Rune Ingon 60-vuotispäiväksi*. Acta Wasaensia, 63. Kielitiede, 13. Universitas Wasaensis, Vaasa. 207–221.

Tommola, Hannu 2006. Ihan vain jopa suoraan. Partikkeleista ja diskurssisanoista kontrastiivisesti (venäjän *prосто* ja *прjamo*). Lehtinen, Esa & Niemelä, Nina (eds) 2006. VAKKI XXVI. *Vaasa 11. – 12. 2. 2006. (Ammattikielien ja käännösteoria. 26. VAKKI-symposiumi)*. Ammattikielten, käännösteorian ja monikielisyyden tutkijaryhmä, Vaasan yliopisto, 33. Vaasa. 307–318.

~ ~ ~

Maurizio Viezzi
University of Trieste

The interpreter's voice and mediated communication quality

The interpreter is a voice. More often than not interpreters are heard, not seen. This is certainly true in simultaneous interpreting settings, where the interpreter's voice is the only interpreter's feature perceived by the audience. The interpreter is also a voice in another sense. Since he/she is supposed to reproduce the speaker's speech and since the speaker is understood through the interpreter, the interpreter is the speaker's voice.

The interpreter is a voice, therefore, but the interpreter also *has* a voice, i.e. the opportunity (and the power) to express him/herself autonomously, above and beyond the speaker's words, to pursue appropriateness (see for example Viezzi 2013), to coordinate interaction (see for example Wadensjö 1998), to facilitate understanding – in other words, to contribute to communication quality.

The paper will discuss the role the interpreter's voice, i.e. the interpreter's text-producing (as opposed to text-reproducing) activity, may play in settings such as conference interpreting, media interpreting and public service interpreting.

References:

Viezzi M. (2013) "Simultaneous / Consecutive Interpreting (Non-Conference Settings)", in Millán C. and Bartrina F. (eds.), *The Routledge Handbook of Translation Studies*, Abindon, Routledge, 377-388.

Wadensjö C. (1998) *Interpreting as Interaction*, London, Longman.

Katri Annika Wessel
Ludwig-Maximilians-Universität München

Are the Silenced Really Silent? The Indigenous Characters' Voices in J.G. Farrell's Empire-Trilogy

James Gordon Farrell's Empire novels portray the everyday lives of mainly British characters residing in Ireland from 1919 to 1921 (*Troubles*, 1970), in India in 1857 (*The Siege of Krishnapur*, 1973) and in Singapore at the beginning of the 1940s (*The Singapore Grip*, 1978). While the British are portrayed as being convinced of their superiority to the indigenous populations and mainly interested in their own lives, only few indigenous characters are depicted. For the most part their voices are hardly heard and the characters are viewed from a colonial perspective. On the one hand, this has been criticized as neglecting and oppressing the indigenous populations (Goonetilleke 2003). On the other hand, such portrayal has been read as drawing even more attention to the silenced populations and their denied existence (Ferns 1994). A close reading of the novels not only reveals, whether the indigenous populations are equally silenced or if their voices are heard in certain situations, it also shows how their speech is rendered and offers a further perspective to this strategy of representation.

Bibliographical references:

- Farrell, J.G. (1999). *Troubles* [1970]. 3rd ed. Phoenix.
Farrell, J.G. (1996). *The Siege of Krishnapur* [1973]. Phoenix.
Farrell, J.G. (1978). *The Singapore Grip*. Weidenfeld & Nicolson.
Ferns, Chris (1994). Regions of Empire: Scott, Randall, Farrell and the Voices of the Colonized. In: *Writing Region and Nation*, 208–220. Eds. James A. Davies, Glyn Pursglove. Swansea: University of Wales.
Goonetilleke, D.C.R.A. (2003). J.G. Farrell's Indian Works: His Majesty's Subjects? *Modern Asian Studies* 37 (2), 407–427.
Morey, P. (2000). *Fictions of India. Narrative and Power*. Edinburgh University Press.
Ross, Michael L. (2005). Passage to Krishnapur. J.G. Farrell's Comic Vision of India. *The Journal of Commonwealth Literature* 40 (3), 63–79.

~ ~ ~

Carola Maria Wide
University of Vaasa

Crossmodal Storytelling

Crossmodal storytelling is increasingly popular in contemporary culture, as images combine with text. Simultaneously, we lack skills in crossmodal literacy. The aim of this paper is to outline a cross-modalities method to storytelling for my selection of articles on girl agency and abjection in contemporary literary and visual counternarratives of the folktale "Little Red Riding Hood." In what follows, I attempt to answer the following questions: What is crossmodal storytelling? What does it consist of? How do I apply it? To illustrate my points, I use examples from the first article "Girl in Red" of my dissertation. The examples consist of one written and three visual narrative modalities. These are author Unni Lindell's crime thriller *Rødhet* (2008) together with artist Paula Rego's illustration series *Little Red Riding Suite* (2003), photographer Mia Damberg's diasecs *Bruises*

I-IV (2012) and artist Katja Tukiainen's oil painting *He Came from Behind the Wall* (2015). My cross-modalities method analyzes different modalities along the narrative borders and is appropriated from theories of intertextuality, visuality and multimodality together with close reading and visual collaging. Drawing on my background as a visual artist, in addition to presenting my findings on girl agency in the written modality, my results will be displayed in visual collages. The benefit of a cross-modalities approach to storytelling is a comprehensive view on the folktale.

Keywords: abjection, close reading, crossmodality, cross-modalities method, girl agency, intertextuality, Little Red Riding Hood, multimodality, visuality

References:

- Abbott, Porter H. (2008). *The Cambridge Introduction to Narrative*. 2nd ed. United Kingdom: Cambridge University Press.
- Ahmed Sara (2014). *The Cultural Politics of Emotion*. 2nd ed. Great Britain: Edinburgh University Press.
- Barrett, Estelle (2011). *Kristeva Reframed*. Great Britain: I.B. Tauris & Co.
- Freeman, Elizabeth (2010). *Time Binds: Queer Temporalities, Queer Histories*. USA: Duke University Press.
- Koivunen, Anu (2010). An Affective Turn? Reimagining the Subject of Feminist Theory. In *Working with Affect in Feminist Readings: Disturbing Differences*. Eds. Marianne Liljeström and Susanna Paasonen. USA and Canada: Routledge.
- Knudsen, Britta Timm and Carsten Stage (2015 Introduction: Affective Methodologies. In *Affective Methodologies: Developing Cultural Research Strategies for the Study of Affect*. Eds. Knudsen, Britta Timm and Carsten Stage. UK and US: Palgrave Macmillan.
- Kress, Gunther and Theo van Leeuwen (2006). *Reading Images: The Grammar of Visual Design*. 2nd ed. Great Britain: Routledge.
- Kristeva, Julia (1980). Word, Dialogue and Novel. In: *Desire in Language: A Semiotic Approach to Literature and Art*. Ed. Leon S. Roudiez. USA: Columbia University Press.
- Kristeva, Julia (1982). *Powers of Horror: An Essay on Abjection*. [Online] New York: Columbia University Press. [Cited 14.9.2013] Available at: <http://www.csus.edu/indiv/o/obriene/art206/readings/kristeva%20%20powers%20of%20horror%205B1%5D.pdf>
- Marks, Laura U. (2000). *The Skin of the Film*. [Online] University of California. [Cited 28.12.16] USA: Duke University Press. Available at: <http://sites.uci.edu/mariaselenebose/files/2016/03/laura-u-marks-skin-of-the-film-intercultural-cinema-embodiment-and-the-senses.pdf>
- Massumi, Brian (2002). Concrete Is as Concrete Doesn't. [Online] Brian Massumi. [Cited 28.12.16] Available at: <http://www.brianmassumi.com/textes/Introduction.pdf>
- Orr, Mary (2008). *Intertextuality: Debates and Contexts*. USA: Polity Press.
- Pearce, Lynn (1997). *Feminism and Politics of Reading*. Great Britain: Arnold.
- Rose, Gillian (2016). *Visual Methodologies: An Introduction to Researching with Visual Methodologies*. 4th ed. UK: Sage.
- Sturken Marita and Lisa Cartwright (2009). *Practices of Looking: An Introduction to Visual Culture*. USA: Oxford University Press.
- Sporre, Dennis J. (2003). *Perceiving the Arts: An Introduction to the Humanities*. 7th ed. USA: Prentice Hall.

WORKSHOPS

Toimijoiden äänet teknisessä viestinnässä

Voices of Technical Communication Actors

Teknisessä viestinnässä on kyse teknisen tiedon suunnittelusta, tuottamisesta, välittämisestä, hallinnasta ja siitä viestimisestä. Nopean tieto- ja viestintäteknisen kehityksen seurauksena vastaanottaja (lukija, käyttäjä) on noussut aktiiviseksi toimijaksi, joka etsii ja valitsee sen teknisen tiedon, jota hän kulloinkin tarvitsee ja toimii tietoa hyödyntäen tavoitteeseensa pääsemiseksi. Digitaalisia palveluja tarjoavat yritykset ja organisaatiot sekä erilaisten teknisten laitteiden ja sovellusten valmistajat ovatkin alkaneet kuunnella herkemmin myös hänen toiveitaan.

Vuoden 2017 VAKKI-symposiumin teemaa mukaillen käyttäjä on siis saanut - tai saamassa - ääntään kuuluviin. Teknisen viestinnän tutkimuksen kannalta on kiinnostavaa kuunnella myös muiden toimijoiden ääniä siitä, miksi mihinkin ratkaisuihin on päädytty ja millaiset prosessit ohjaavat esimerkiksi ohjeistusten tai käyttöliittymien suunnittelua. Näihin prosesseihin osallistuu muun muassa suunnittelijoita, teknisiä viestijöitä, kääntäjiä, lokalisoijia, terminologeja, kieliasiantuntijoita ja käytettävyysasiantuntijoita.

Tekniseen viestintään liittyvää tutkimusta tehdään monella tieteenalalla. Työpajan tavoitteena onkin koota monitieteisesti yhteen teknisen viestinnän, terminologian, lokalisoinnin, käytettävyden, kääntämisen, erikoisalaviestinnän, monikielisyyden, markkinoinnin ja tietojärjestelmäsuunnittelun tutkijoita, joiden tutkimusmielenkiinnot liittyvät käyttäjän tai muiden teknisen viestinnän prosessin toimijoiden äänten esiin tuomiseen. Esitelmien aiheet voivat käsitellä erilaisiin tuotteisiin, tietojärjestelmiin, ohjelmiin, sovelluksiin, teknologioihin, käyttöympäristöihin ym. liittyvää tiedonvälitystä. Esitelmät voivat pohjautua tehtyyn, meneillään olevaan tutkimukseen, tutkimusmenetelmien kehittelyyn tai kokemuksiin, joita on saatu tutkimustulosten soveltamisesta alan käytäntöön tai opetukseen. Työpajan kielet ovat suomi, englanti ja ruotsi.

Työpajan vetäjinä toimivat professori Anita Nuopponen (anita.nuopponen [at] uva.fi), yliopisto-opettaja Suvi Isohella (suvi.isohella [at] uva.fi) ja tutkijatohtori Niina Nissilä (niina.nissila [at] uva.fi) Vaasan yliopistosta.

~~~

Technical communication is about the design, production, transfer, management and communication of technical information. Due to the rapid development of information technology, the recipient (reader, user) has become an active agent who searches and chooses the technical information they need at a given moment and acts upon it in order to reach the desired goal. Companies and organisations offering digital services and manufacturers of technical equipment and applications have started to focus more on their needs.

In accordance with this year's symposium theme, the voice of the user is – or is beginning to be – heard. In terms of research, it is also interesting to hear the voices of other agents in technical communication, for example, on why certain solutions have been made and the kinds of processes

that guide the design of instructions and user interfaces. The agents associated with these processes may include designers, technical communicators, translators, localization experts, terminologists, linguists and usability experts.

Technical communication is a research interest in many fields. The aim of this workshop is to be a multidisciplinary meeting place for researchers of technical communication, terminology, localization, usability, translation, specialized communication, multilingualism, marketing and information systems with an interest in highlighting the voices of users or other agents in technical communication. Workshop presentations can discuss communication in relation to different products, information systems, software, applications, technologies and operating environments, among others. The presentations can be based on completed or ongoing research, development of research methods, or experiences of applying research results to practice or teaching. Presentations are accepted in Finnish, English and Swedish.

The workshop is organised by Professor Anita Nuopponen (anita.nuopponen [at] uva.fi), University Teacher Suvi Isohella (suvi.isohella [at] uva.fi) and Assistant Professor Niina Nissilä (niina.nissila [at] uva.fi) from the University of Vaasa.

~ ~ ~

Jonna Elomaa, Suvi Isohella, Niina Nissilä & Anita Nuopponen
Vaasan yliopisto

Wilma yläkoululaisten kännykässä – Opintohallintojärjestelmän mobiilisovelluksen käytettävyys

Digitalisaatio on muuttanut koulujen arkea. Kattavia tietojärjestelmiä hyödynnetään opintohallinnon ohella myös koulun ja kodin välisessä viestinnässä. Tämä on muuttanut koululaisten elämää, ja reuissa kulkevat ruutuvihot ovat häviämässä sähköisten reissuvihkojen tieltä. Mobiililaitteiden yhä yleistyessä tietojärjestelmien mobiilisovellukset ja niiden helppokäyttöisyys ovat nousseet merkittävään asemaan. Koululaiselle itselleen mobiilikäyttö saattaa koulupäivän aikana usein olla ensisijainen vaihtoehto sähköisen reissuvihon hyödyntämiseksi.

Tässä esityksessä pohditaan tuloksia tutkimuksesta, jossa tarkastellaan mitkä käytettävyystekijät nousevat esiin huomioitaessa yläkoululaiset Wilma-opintohallintojärjestelmän mobiilisovelluksen käyttäjäryhmänä. Esitelmässä otetaan erityisesti tarkasteltavaksi sovelluksessa esiintyvät termit ja muut kielelliset ilmaiset, jotka muodostavat yhden tärkeän käytettävyyttä edistävän tekijän (esim. Isohella & Nissilä 2015). Mobiililaitteen koko ja käyttötapa ym. asettavat omat lisähaasteensa esimerkiksi ilmaisujen pituudelle. Toisaalta myös käyttäjäryhmään liittyy omia erikoisvaatimuksiaan.

Käyttöliittymät mahdollistavat käyttäjän ja tietojärjestelmän välisen vuorovaikutuksen, mutta niillä on myös tärkeä käyttäjää opastava tehtävä, joka on vain korostunut erilaisten, useita erilaisia käyttäjäryhmiä koskettavien tietojärjestelmien arkipäiväistymisen myötä. Tutkimuksen kohteena on juuri tällainen järjestelmä: Visma InCommunity Oy:n (ent. Starsoft Oy:n) opintohallintojärjestelmä Wilma ja sen mobiilisovelluksen demoversio. Ilmaiseksi iOS-, Android- ja Windows Phone -laitteille ladattavissa oleva Wilma-mobiilisovellus kattaa opintohallintojärjestelmän käyttäjien useimmiten tarvitsemat, päivittäiset toiminnot. Wilma-mobiilisovelluksella oppilaskäyttäjä voi lukea ja kirjoittaa pikaviestejä ja saada reaaliaikaisesti ilmoitukset uusista pikaviesteistä. Lisäksi

oppilas voi tarkastella sovelluksessa lukujärjestystä, käynnissä olevia kursseja, tulevia kokeita ja opettajien hänestä kirjoittamia tuntimerkintöjä, kuten myöhästymisiä ja poissaoloja.

Tutkimusmenetelmänä on sovellettu heuristisen arvioinnin ja käytettävyydestäytävyyden yhdistelmää, joten käytettävyyden arvioinnissa yhdistyvät sekä asiantuntijan että käyttäjän näkökulmat ja opintohallintojärjestelmää huoltajien, opettajien ja muun henkilökunnan ohella käyttävät koululaiset saavat äänensä kuuluviin.

Tutkimus liittyy Vaasan yliopiston viestintätieteiden TermFace – Terminologia käyttöliittymänä tietoon ja toimintaan -hankkeeseen.

Lähteet:

Isohella, Suvi & Niina Nissilä (2015). Connecting Usability with Terminology: Achieving Usability by Using Appropriate Terms. Teoksessa: Professional Communication Conference (IPCC), 2015 IEEE International (1). 1-5.

~ ~ ~

Joachim Högväg & Joachim Majors
Åbo Akademi

MAYO - studying the user experience of personalized news

Access to news media and information has increased to such a degree that it has become increasingly difficult for the user to handle - especially using mobile devices. One solution to the problem is to tailor the news stream according to personal preferences. The MAYO project aim is to research the experience and use of personalized news services on mobile platforms, and to give guidelines and best practices for personalizing news. In the study the Swedish app OMNI and the Finnish app YLE Nyhetskollen were tested. Initially OMNI's and YLE's R&D departments were interviewed to find out their general goals for the apps. Based on this background data interview-questions and questionnaires were developed to tease out the user experience of said apps. The test persons (N = 25) were separated into two groups, that during 2 weeks' time used either OMNI or YLE Nyhetskollen. After each week the test person filled out an online form regarding the use and experience of the app, and after two weeks each test person was interviewed in a deep and structured manner. The results of the study will be used for defining best practices for personalizing news and they are also the basis for a mock-up that can serve as basis for an app that combines the best aspects of both the OMNI and the YLE app while solving the problems found in the user testing stage. The MAYO project is financed by Viestintäalan tutkimussäätiö and carried out by MediaCity's Experience Lab at Åbo Akademi University in Vaasa in collaboration with The University of Vaasa.

Suvi Isohella
University of Vaasa

Who listens to users? Usability of social intranets

Organizations are turning to digital social environments where members of an organization can, for example, create different groups/communities, join in any community that they are interested in, create and share content.

Network-based applications, or social media services are in the very core of digital social environments as they enable asynchronous sharing of information and experiences (e.g. Schneckenberg 2009: 511). From the viewpoint of organizational communication, social media services blur traditional lines between intranet (internal or private network of an organization) and extranet (restricted network of computers that allows controlled access to an organization's internal information to authorized outsiders by connecting them to the organization's intranet) as part of intranet's social services enables collaboration with people outside of one's organization. This is also why it is difficult to make a clear distinction between intranet and extranet (Ojala & Pöysti 2012: 61). Intranet 2.0 or social intranet are terms used for this new kind of intranet that aims at gathering the collective expertise and distributing knowledge more quickly and efficiently (Hustad & Vikstøl 2014: 696; Janes, Patrick & Dotsika 2014).

Social intranet enables people within an organization and outside an organization to use together the same social media services (such as wikis) in creating content and sharing information which poses challenges to usability of services, i.e. how also people outside an organization achieve their goals with effectiveness, efficiency, engagement, error tolerance, and ease of use (e.g. ISO 9241-11 Standard 1998). If this is not the case, can people get frustrated which may lead to information sharing via electronic mail or other means. In this case the original idea of collaborative tools gets watered down (Kouhi 2013: 149).

In this presentation, I will discuss usability of social intranet services. I will focus on IBM Connections used at the University of Vaasa.

References:

- Hustad, Eli & Thomas Vikstøl (2014). Implementing Intranet 2.0: A study of knowledge requirements for external consultants in enterprise systems. *Procedia Technology* 16: 694–703.
- ISO 9241-11 Standard (1998). Guidance on Usability.
- Janes, Shimrit Hamadani, Keith Patrick & Fefie Dotsika (2014). Implementing a social intranet in a professional services environment through Web 2.0 technologies. *The Learning Organization* 21:1, 26–47.
- Kouhi, Martti (2013). *Tuottava IT*. Helsinki: Kauppakamari.
- Ojala, Leenamajja & Kaija Pöysti (2012). *Kilpailuhyppy yhteisöllisillä toimintatavoilla*. Helsinki: Kauppakamari.
- Schneckenberg, Dirk (2009). Web 2.0 and the empowerment of the knowledge worker. *Journal of Knowledge Management* 13:6, 509–520.

Listening to the news app users and designers: Structural and linguistic elements of the user interface

Using mobile devices to access the news has quickly grown after the first touch phones were introduced. Very soon also various types of news applications appeared in app stores and offered an alternative to news gathering websites and e.g. rss feeds. In this paper two mobile news reader applications (YLE Uutisvahti/Nyhetskollen and Omni.se) are discussed as to their usability. The paper is a part of a project called MAYO, where these applications were analysed as to their usability and user experience in order to create an ideal model for user friendly mobile news distribution. The project focuses on how customized and personalized news give a good user experience. Both users and designers of the app are interviewed for the project. The study was done in four phases: 1) design strategic design, 2) user analysis, 3) testing and 4) concept design. The project is a co-operation between Åbo Akademi and University of Vaasa.

Our focus in the project was on two aspects of mobile application for news reading that influence usability and user experience: categorizing of the news and linguistic aspects. In this paper we will discuss the results from the interviews of the designers, and the user analysis where users were interviewed and questionnaires filled both in the beginning of the app use and after the test period. Both applications enable the users to customize their own newsfeed and decide what topics they will see. This is done in different ways in these two applications: larger categories vs. key word type categories, which the users could regulate by on/off vs. five stage scale. Language related issues were e.g. naming of the categories or selection of the key words, confusing terminology, or finding how to switch between languages (YLE Uutisvahti/Nyhetskollen). The test users were Swedish speakers and the tests were done in Swedish.

~~~

Eveliina Salmela
Vaasan yliopisto

Teknisten dokumenttien rooli internetin käyttäjäkeskusteluissa

Teknisessä viestinnässä lukijan ja käyttäjän nouseminen tiedon passiivisesta vastaanottajasta aktiiviseksi toimijaksi näkyy nykyaikana muun muassa siinä, miten teknistä tietoa välitetään ja käsitellään verkkoyhteisöissä. Käyttäjät eivät ainoastaan jaa jo valmiina olevaa tietoa, vaan he myös luovat uutta teknistä tietoa keskinäisessä vuorovaikutuksessaan (ks. esim. Hyysalo, Juntunen & Freeman 2013). Käyttäjillä on erilaisia tavoitteita, joihin päästäkseen he käyttävät apuna tietoa, jota voidaan saada teknisistä dokumenteista, asiantuntijoilta sekä vertaisavun kautta, jota nykyään yhä enemmän haetaan verkkoyhteisöistä (Steehouder 2002).

Verkkoyhteistöissä, esimerkiksi keskustelupalstoilla, teknisten tuotteiden käyttäjät jakavat tietoa ja auttavat ja neuvovat toisiaan. Teknisen viestinnän näkökulmasta verkkoyhteisöt voivat auttaa käyttäjiä ratkaisemaan sellaisia ongelmia, joihin valmiit tekniset dokumentit, kuten käyttöohjeet eivät riitä tarjoamaan vastauksia. Verkkoyhteisöjen kautta käyttäjän on mahdollista saada hänen omat erityiset tarpeensa ja ainutlaatuisen tilanteeseensa huomioon ottavaa, räätälöityä informaatiota. (Steehouder 2002.)

Esitelmässäni tarkastelen sitä, millä tavoin valmiit tekniset dokumentit näyttävät keskusteluissa. Tarkastelen, miten valmiita teknisiä dokumentteja, kuten tuotteiden asennus- ja käyttöohjeita tuodaan mukaan viestiketjuihin esimerkiksi viittausten ja hyperlinkkien avulla, minkä tyyppisiä nämä dokumentit ovat, ja millainen funktio niillä on keskusteluissa. Esitelmä liittyy väitöskirja-tutkimukseeni, jossa tarkastelen tekniseen erikoisalaan liittyvän tiedon pyytämistä ja jakamista internetin keskustelupalstoilla. Tutkimuksen aineistona on yhteensä 300 lämpöpumpputaiheista viestiketjua, jotka on kerätty kahdelta suomalaiselta keskustelupalstalta, Lampopumput.infosta ja Suomi24.fista.

Lähteet:

- Hyysalo S., J. K. Juntunen & S. Freeman (2013). Internet Forums and the Rise of the Inventive Energy User. *Science & Technology Studies* 26: 1, 25–51.
- Steehouder, M. (2002). Beyond Technical Documentation. Users helping each other. Paper presented at the IPCC 2002. Reflections on communication, Boston.

Ääniä rajoilla – ääni, hiljaisuus ja valta

Työryhmän työskentelykielet ovat suomi ja englanti.

Työryhmän järjestää Itä-Suomen yliopiston tutkimusprojekti ”Traumaattiset rajat: rajan, järjestyksen ja toiseuden narratiivit” (Suomen Akatemia 2016-2020), ja työryhmän puheenjohtajana toimii projektin vastuullinen johtaja, yliopistotutkija Tuulikki Kurki. Projektin tutkijoiden esitelmät käsittelevät valtiollisten rajojen yli loikanneiden traumanarratiiveja sekä maahanmuuttajien ja työvoimaneuvojien asiointitilanteiden vuorovaikutusta, mutta työryhmä on avoin myös muille valtaa, traumanarratiiveja, toimijuutta tai osallisuutta käsitteleville esitelmille.

Työryhmässä käsitellään kerronnan ja kielen näkökulmista erilaisilla rajoilla ilmeneviä ääniä ja äänettömyyttä, jotka liittyvät traumaattisiin kokemuksiin kollektiivisella tai yksilöllisellä tasolla. Traumalla tarkoitetaan yhtäältä rajoihin ja liikkumiseen liittyviä traumoja, kuten terroria ja väkivaltaa, mutta myös henkilökohtaista mitätöintiä, kuten muukalaisvihaa, vihapuhetta ja toiseuttamista. Toisaalta traumalla tarkoitetaan myös nopeaa, äkillistä elämän perustavanlaatuaista muutosta, joka voi aiheutua esimerkiksi siirtymisestä uuteen kieleen ja kulttuuriin. Tämän seurauksena yksilö voi joutua luopumaan omasta kielestään ja kulttuurisista tavoistaan toimia, mikä voi johtaa äänettömyyteen.

Työryhmä tarkastelee vallan käyttöä ja vallan väärinkäyttöä kuten traumaattisten narratiivien vaimentamista niin, ettei narratiiveja tunnusteta julkisesti tai ettei niistä voi puhua edes yksityisesti. Työryhmä tarkastelee traumaa myös äänettömyytenä, joka voi aiheutua instituutioiden toimintarakenteista tai esimerkiksi erikoiskielen käytöstä epäsymmetrisissä kommunikaatiotilanteissa. Traumaattisia kokemuksia voi syntyä esimerkiksi kieli- ja kommunikaatio-ongelmista, tiedon kertomatta jättämisestä tai jopa kaiken kommunikaation kieltämisestä.

Työryhmän esitelmät tutkivat kirjoitettuja ja suullisia aineistoja, joiden kautta voidaan tarkastella edellä kuvattuihin traumoihin liittyviä narratiiveja, valtarakenteita, institutionaalisia toimintarakenteita ja kieltä. Työryhmässä näitä teemoja käsitellään kirjallisuuden-, kielen- ja kulttuuritutkimuksen näkökulmista. Esitelmät kytkeytyvät näihin tutkimuskysymyksiin:

- Kuinka rajat, traumat, kerronta ja valta kytkeytyvät toisiinsa?
- Kuka päättää, mitkä kokemukset tunnustetaan traumoiksi?
- Kuka hallitsee ja säätelee traumoista kertomista?
- Miten epäsymmetrisissä vuorovaikutustilanteissa voidaan vahvistaa ihmisten toimijuutta ja osallisuutta kielen ja vuorovaikutuksen keinoin?

Tuulikki Kurki
Itä-Suomen yliopisto

Rajanylittäjien traumanarratiivit kirjallisuudessa

Esitelmä käsittelee Suomen ja Venäjän välisen valtiollisen rajan ja siihen kytkeytyvien symbolisten rajojen yli liikkuvien ihmisten kokemuksiin perustuvia kertomuksia kirjallisuudessa. Monet näistä kertomuksista sisältävät traumaattisen kokemuksen tunnusmerkkejä, sillä rajan ylittämistä on voinut seurata väkivallan kohteeksi tai silminnäkijäksi joutuminen, perustavanlaatuisen maailmankuvan muutos tai rajan ylittäjän oman identiteetin uudelleen määrittäminen. Monet näistä traumaattisia kokemuksia kuvaavista narratiiveista ovat joutuneet myös mitätöinnin kohteeksi poliittisista syistä.

Käsitteellisesti esitelmä perustuu vallankäytön, narratiivin ja trauman käsitteisiin. Näiden käsitteiden välisiä suhteita traumasta kirjoittamisessa ja narratiivien julkisessa vastaanotossa tarkastellaan pääosin suomalaisessa, mutta myös venäläisessä kontekstissa. Esitelmän kysymyksiä ovat: Millaisena traumanarratiivina kaunokirjallinen teos voidaan ymmärtää? Miten Suomen ja Venäjän välisen rajan ylittäneiden kertomusten kirjoittamista ja vastaanottoa on kontrolloitu?

Esitelmän aineistona on Suomesta Neuvostoliittoon muuttaneiden ja myöhemmin takaisin Suomeen palanneiden henkilöiden kaunokirjallisia teoksia ja muistelmateoksia. Näitä ovat esimerkiksi Kirsti Huurteen ”Sirpin ja moukarin alla”, Taisto Huuskosen ”Laps’ Suomen” ja ”Ennin tarina” sekä Arvo ”Poika” Tuomisen ”Sirpin ja vasaran tie” ja ”Maan alla ja maan päällä”. Lisäksi aineistona on Venäjältä Suomeen muuttaneiden henkilöiden kaunokirjallisia teoksia, esimerkiksi Arvi Pertun ”Papaninin retkikunta” ja Pekka Mutasen ”Vaiennetut sotilaat”.

Esitelmä on osa Suomen Akatemian rahoittamaa tutkimusprojektia ”Traumatized Borders: Reviving Subversive Narratives of B/Order, and Other”, joka toteutetaan Karjalan tutkimuslaitoksessa Itä-Suomen yliopistossa. Lisätietoja projektista: www.uef.fi/traumatized-borders.

~ ~ ~

Kirsi Laurén
Itä-Suomen yliopisto

Vaiettujen kokemusten traumaattiset narratiivit

Traumaattinen kokemus saattaa olla niin raskas, että siitä puhuminen voi olla vaikeaa, joskus jopa mahdotonta. Erityisen vaikeaksi traumaattisen kokemuksen purkaminen muodostuu silloin, kun siitä puhuminen on kielletty tai sen vakavuutta ei tunnusteta. Vaikeat kokemukset esimerkiksi itseän tai läheisiin ihmisiin kohdistuneesta väkivallasta tai sen vakavasta uhasta voivat ilmetä selittämättöminä pelkotiloina, ruumiillisina tuntemuksina ja aistimuksina vielä vuosikymmeniä traumaattisten tapahtumien jälkeen.

Koillis-Lapin alueella tapahtui toisen maailmansodan aikana siviiliväestöön kohdistuvia neuvostopartisaanien iskuja. Iskut kohdistuivat muun muassa syrjäisillä alueilla sijainneisiin kyliin ja yksittäisiin taloihin ja niiden lähiympäristöön. Surmansa saivat kylien naiset, lapset ja vanhukset. Julkisesti tapahtumien luonteesta ja niiden vakavuudesta vaiettiin useita kymmeniä vuosia. Hengissä selvinneet, tapahtumia todistaneet ja niistä kuulleet eivät kuitenkaan unohtaneet näkemäänsä ja

kuulemaansa. Tässä työryhmäesityksessäni tarkastelen partisaani-iskuista selvinneiden tai heidän sukulaistensa, ystäviensä ja naapureidensa traumaattisia kertomuksia ja kysyn: miten vaikeista muistoista kerrotaan, vai voiko niistä kertoa? Millainen merkitys traumaattisten tapahtumien ja muistojen kertomisella on kertojalle? Pohdin myös, millaista roolia julkinen valta ja vallankäyttö näyttelevät henkilökohtaisten traumojen käsittelyssä.

~~~

Saija Kaskinen
Itä-Suomen yliopisto

Betrayal trauma in Kader Abdolah's The House of the Mosque

Revolutions are not only consciously constructed structures of a political resistance, but also psychological and organizational structures that characterize the pursued and desired changes in society. Revolutions are a firmly, culturally bounded broad-based popular action and behavior that more often or not come to be seen as a betrayer of its own promises. Kader Abdolah's, *The House of the Mosque*, can be argued to represent one of these narratives of betrayal. The purpose is to study how, in *The House of the Mosque*, "revolutionary imaginary" reveals silenced and denied betrayal trauma where the border between a victim and perpetrator is blurred. How can trauma be confronted, where a victim of violation (betrayal) simultaneously becomes an accomplice in a traumatic event. To answer to this question, the paper investigates the trauma process in three stages. The first stage focuses on the protagonists who are forced to ignore or accept the betrayal in order to survive. The second stage investigates the victims' resolution to remain silent and their insidious efforts to distance or even break up with revolutionary ideals. The third stage illustrates the emotional and physical re-victimization that strangely forces the protagonists to face their own guilt and invites them to start a new process of reconciliation.

Key words: trauma, betrayal, revolution, silence, reconciliation

~~~

Tarja Tantt
Itä-Suomen yliopisto

Osalliseksi yhteiskunnasta? – Huomioita maahanmuuttajien ja työvoimaneuvojien asiointikeskustelujen vuorovaikutuksesta

Tarkastelen esitelmässäni työvoimaneuvojien ja maahanmuuttajien asiointikeskustelujen vuorovaikutusta ja asiointitilanteiden epäsymmetriaa siitä näkökulmasta, kuinka virkailijat voivat pyrkiä kielellisten valintojen ja vuorovaikutuksen keinoin vahvistamaan maahanmuuttajien toimijuutta ja osallisuutta hoidettavan asian käsittelyssä.

Maahanmuuttajien ja työvoimaneuvojien asiointikeskustelut ovat epäsymmetrisiä vuorovaikutustilanteita, joissa virkailijan toimijuus on monella tavalla vahvempi kuin maahanmuuttaja-asiakkaan. Tällaisessa keskustelussa osallistujilla on erilaiset tiedolliset tai taidolliset – esimerkiksi kielelliset – resurssit, jotka vaikuttavat heidän mahdollisuuksiinsa osallistua ja vaikuttaa keskustelun kulkuun. Maahanmuuttajien ja työvoimaneuvojien asiointitilanteisiin luovat epäsymmetriaa esimerkiksi

virkaileijan ja asiakkaan roolit sekä asiointirutiinien tuntemus, asiointikieli (suomi äidinkielenä – suomi oppijankielenä) sekä valta-asetelma (pääsy asiantuntijatietaan, asiantuntijuus – maallikkous). Institutionaalisille vuorovaikutustilanteille tyypillisesti osallistujilla on myös erilaiset oikeudet ja velvollisuudet osallistua vuorovaikutukseen. Virkaileija voi kielellisillä valinnoillaan tukea maahanmuuttaja-asiakkaan ymmärtämistä sekä auttaa asiakasta pääsemään mukaan asian käsittelyyn epäsymmetriasta huolimatta. Lisäksi virkaileija voi esimerkiksi selittää asiakkaalle omaa toimintaansa ja jäsentää tilanteen kulkua sekä suomalaisen palvelujärjestelmän työnjakoa. Näin maahanmuuttaja-asiakas voi saada asiointitilanteesta tukea kiinnittymiselle uuteen asuinmaahan.

Tarkastelen virkaileijoiden ja asiakkaiden vuorovaikutusta aineistoesimerkkien avulla. Olen videoinut maahanmuuttajien ja työvoimaneuvojien asiointitilanteita eräissä suomalaisessa työvoima-toimistossa. Lisäksi olen haastatellut asiointitilanteissa mukana olevia työvoimaneuvojia. Esitelmässä nostan haastatteluista ja asiointikeskusteluista esille sellaisia havaintoja, jotka saavat pohtimaan toimijuutta ja osallisuutta institutionaalisessa vuorovaikutuksessa.

Väitöskirjatutkimukseni on mukana Suomen Akatemian rahoittamassa tutkimushankkeessa *Traumatized Borders*, joka toteutetaan vuosina 2016–2020 Itä-Suomen yliopiston Karjalan tutkimuslaitoksessa.

Avainsanat: toimijuus, osallisuus, maahanmuuttajat, viranomaisasiointi, institutionaalinen vuorovaikutus, suomi toisena kielenä